

Кириб келаётган Янги йилингиз муборак бўлсин, азиз юртдошлар!

Mustaqillik huquq demakdir

HUQUQ

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz

2014-yil 25-dekabr, №52 (937)

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

Мамлакатимизда амалга оширилаётган улкан бунёкорлик ишлари, барча жабҳалардаги кенг кўламли ўзгаришлар замирида инсон ва унинг манфаатлари, oilalari-miz фаровонлиги, фарзандларимизнинг ҳеч кимдан кам бўлмай ўсишига эришишдек эзгу мақсадлар мужассам.

Эъзоз ва эҳтиромдан бахраманд диллар

Президентимиз Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганнинг 22 йиллигига бағишланган тантанали маросимда 2015 йилни мамлакатимизда "Кексаларни эъзозлаш йили" деб эълон қилиши ҳам инсон ва унинг ҳаётига бўлган ғамхўрлик ҳамда эътиборнинг амалдаги намунаси сифатида юртимиз тарихи зарварақларида муҳрланиб қолиши шубҳасиз.

Ўтган даврда мамлакатимизда ижтимоий соҳани ривожлантириш, ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар, кам таъминланганларни манзилли ижтимоий муҳофаза-лаш юзасидан кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Хусусан, давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 30 майда қабул қилинган "2011-2015 йилларда ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилишни янада кучайтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори шу мақсад йўлидаги хайрли ишлардандир. Мазкур қарор асосида ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларнинг турмуш даражаси ва сифати ошириш, уларни ижтимоий таъминлаш, тиббий-ижтимоий муассасаларнинг моддий-техник базасини мустах-

камлаш ишлари янада такомиллаштирилди.

Қарорга биноан шунингдек, 2011-2015 йилларда ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилишни янада кучайтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар дастури тасдиқланган. Шунга кўра, ёлғиз кексалар, пенсионер ва ногиронларга ижтимоий хизмат кўрсатишнинг меъёрий-ҳуқуқий базаси янада мустаҳкамланиб, ижтимоий хизматлар турлари кенгайтирилди. Уларни аниқ манзилли даволаш ва соғломлаштириш, тиббий-ижтимоий реабилитация чоралари кучайтирилди. Нурунийларнинг уй-жой ва маиший шaroitларини янада яхшилаш, уларни дори-дармонлар ва бошқа воситалар билан таъминлаш бўйича самарали ишлар қилинмоқда. Кексаларни эъзозлаш йилида бу борадаги ишлар кўлами янада кенгайиши шубҳасиздир.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 13 октябрдаги "1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони уруш ва меҳнат

фахрийларини эъзозлаш йўлидаги эзгу ва савобли ишларнинг амалдаги яна бир ифодаси бўлди. Фармонга биноан, 2015 йилдан бошлаб 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат фронти фахрийлари йилига бир марта ўзлари учун мақбул муддатларда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Ўзбекистон Касаба уюмлари федерацияси кенгаши ҳамда республика давлат ва ҳўжалик бошқаруви органларининг санаторий-соғломлаштириш муассасаларида бепул соғломлаштирилади. Юртбошимиз Конституция байрамидаги маърузасида ҳар қандай жамиятнинг ёши улўф одамларга бўлган эътибори ва ғамхўрлиги унинг маданий даражасини белгилашини, содда қилиб айтганда, кексаларга ҳўрмат-эҳтиром, меҳроқибат кўрсатиш маънавий ҳаётимизнинг том маънода ажралмас қисмига айланганини алоҳида таъкидлади. Фахрийларга эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, оғирини енгил қилиш, кадрлаш ва эъзозлаш ҳар биримизнинг инсоний ҳамда фарзандлик бурчимиз эканлигини унутмайлик.

Ўз муҳбиримиз

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2014 йил 7 ноябрда қабул қилинган
Сенат томонидан 2014 йил 14 ноябрда маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 15 февралда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасида жомат бирлашмалари тўғрисида»ги 223-XII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1991 йил, № 4, 76-модда; 1992 йил, № 9, 363-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 4-5, 126-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда; № 5, 90-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 9, 330-модда) **11-моддасининг бешинчи қисмида**ги «икки ой муддатда» деган сўзлар «бир ой муддатда» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 3 июлда қабул қилинган «Давлат санитария назорати тўғрисида»ги 657-XII-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1992 йил, № 9, 355-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 6, 118-модда; 1999 йил, № 5, 124-модда; 2000 йил, № 7-8, 217-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 536-модда; 2010 йил, № 9, 333-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 9, 244-модда) **14-моддасининг иккинчи қисми** куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Янги озуқа қўшимчаларини, махсус қўшиладиган биологик актив моддаларни олиб кириш ҳамда ишлаб чиқаришга улар заҳарлиги ва гигиенаси жиҳатидан баҳоланганидан кейингина Ўзбекистон Республикаси Бош давлат санитария вазирининг рухсати (хулосаси) билан йўл қўйилади».

3-модда. 1993 йил 7 майда қабул қилинган 863-XII-сонли Ўзбекистон Республикасининг Ҳаво кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 6, 247-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 3, 38-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2008 йил, № 7, 350-модда; 2012 йил, № 9/2, 246-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда) куйидаги ўзгаришлар киритилсин:

1) 36-модданинг иккинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси» деган сўзлар «Давлатлараро авиация қўмитаси» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) 38-модданинг:

биринчи қисми куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ҳаво кемаси турининг сертификати ҳаво кемаси турининг тузилишини белгилайдиган ва унинг фуқаро ҳаво кемаларининг учишга яроқлилик нормаларига мувофиқлигини тасдиқлайдиган Давлатлараро авиация қўмитаси томонидан бериладиган ҳужжатдир»;

иккинчи қисми қиқариб ташлансин;

учинчи қисми иккинчи қисм деб ҳисоблансин.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 28 декабрда қабул қилинган «Метрология тўғрисида»ги 1004-XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1994 йил, № 2, 48-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2013 йил, № 4, 98-модда) куйидаги ўзгариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 1-модда:

бешинчи хатбошисидаги «физик» деган сўз қиқариб ташлансин;

ўнинчи хатбошиси «калибрлаш лабораторияси» деган сўзлардан кейин «(маркази)» деган сўз билан тўлдирилсин;

(Давоми 5-6-7-бетларда)

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!
2015 йилда ҳам "HUQUQ" газетаси
Сизнинг энг яқин ҳамкорингиз бўлиб қолади.
Газетамизга «Матбуот тарқатувчи» АК ва барча
почта-алоқаси бўлимларида обуна бўлишингиз мумкин.
Обуна 2015 **Нашр индекси 231**

Ўзаро манфаатлар уйғунлиги

Мамлакатимизда суллар фаолиятини такомиллаштириш жараёнида ҳўжалик сулларига ишларни юрийтиш самарадорлигини таъминлайдиган ахборот тизимлари ва ресурсларини яратиб, тадбиркорлик субъектларига кўрсатилмадиган инте-рактив хизматлар сифатини яхшилашга алоҳида эътибор қаратилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Суллар фаолиятига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ҳамда "Ишбилармонлик муҳитини янада тубдан яхшилаш ва тадбиркорликка янада кенг эркинлик бериш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ҳўжалик сулларига фаолиятига янги замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш борасидаги ишларни ташкил этиш ҳамда амалга ошириш борасида ҳўқуқий пойдевор бўлиб хизмат қилди.

Юртимизда суд-ҳўқуқ соҳасида олиб бориладиган бу каби ислохотлар, энг аввало, олиқ қадрият сифатида инсон ҳўқуқлари ва эркинликларини рўёбга чиқариш, улларга қатъий риоя этилишини таъминлаш, суд муҳокамаси иштирокчиларига, хўсусан, тадбиркорлик субъектларига қўлайликлар яратиш, улларнинг сарф-харажати ва вақтини тежаш, суллар фаолиятининг очкилиги ва ошқоралигини таъминлаш, судда иш юрийтиш соддалаштириш, фуқароларнинг ҳўқуқий саводхонлиги ва маданиятини юксалтириш, замонавий ах-

борот-коммуникация технологиялари имкониятларидан суллар фаолиятида самарали фойдаланиш мақсадларига йўналтирилганлиги билан аҳамиятлидир.

Жорий йилнинг 14 май куни суд мажлисларини видеоконференция усулида ўтказишни кўзда тутувчи "Ўзбекистон Республикасининг айрим қўнун ҳўжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қўнун ҳўжатларининг ўз қўнунини йўқотган деб топиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қўнун билан амалдаги Ҳўжалик-процессуал кодексига тегишли нормалар киритилди.

Ҳўжалик процессуал кодексига киритилган қўшимчалар процесс иштирокчиларига, шу жумладан, ишни кўраётган сулдан бошқа ҳудудда жойлашган тадбиркорлик субъектларига ўзлари жойлашган ҳудуддан чиқмасдан, вақтлари ва маблағларини тежаш ҳолда суд процессида иштирок этишлариға имкон бериб, суд ҳимоясига бўлган ҳўқуқни амалга ошириш учун қўлай шароитларни яратди. Бундан ташқари, процессуал тежамкорликка қўмақлашди, чўнки суд мажлисининг видеоконференция орқали ўтказилиши натижа-

сида ишларни кўришда тезкорликка ва процессуал муддатларнинг тежаллишиға эришилади.

Видеоконференцалоқа тизими ҳар қандай маълумотларни жойлардаги сулларға тезкорлик билан етказиш, масофавий конференцияларни (шу жумладан, тадбиркорлик субъектлари иштирокида) ўтказишға имконият яратди.

Амалдаги Ҳўжалик процессуал кодексининг қўдаларига биноан ҳўжалик судида муайян ишни кўриш шу ишни кўраётган суднинг биносидан мажлисда амалга оширилади.

Статистик маълумотларға кўра, 2011-2013 йиллар мобайнида ҳўжалик суллари томонидан биринчи инстанцияда 529 725 та иш даъво тартибда кўриб чиқилган бўлса, шундан фуқаролик ҳўқуқий муносабатлардан келиб чиқадиган низолар бўйича кўрилган 245 846 та ишларнинг 24 750 тасида, яъни 10,06 фоизда бир тараф суд муҳокамасида иштирок этиш учун ҳўжалик судиға бошқа ҳудуд (вилоят)лардан тарафлар вакиллари келган. Бундан ташқари, мазкур ишларнинг 7 мингға яқинида ишни кўриш турли сабабларға кўра бошқа кўнға қолдирилган.

2011-2013 йиллар давомида Қоракўлпоғистон Республикаси ва вилоят Ҳўжалик сулларида кўрилган 3 268 та иш Олий ҳўжалик судининг кассация инстанцияси суди томонидан кўриб чиқилган. Мазкур ишларнинг 873 таси-

да ишни кўриш кейинға қолдирилган. Иш кассация тартибда Олий ҳўжалик судида кўриладиганида ҳам тарафлар суд мажлисида иштирок этишлари керак. Шу боисдан, кўрсатилган давр ичида бошқа ҳудуддан кассация инстанцияси суди суд мажлисида иштирок этиш учун жами 8 минг нафардан зиёд тарафлар вакиллари Тошкент шаҳриға келиб кетишган.

Бу эса иш кўриладиган сулдан бошқа ҳудудда жойлашган тарафлар, шу жумладан, тадбиркорлар, давлат органлари ва бошқа ташкилот вакиллари учун суд муҳокамасида иштирок этиш билан боғлиқ сарфға бориш, меҳмонхонада яшаш, оватланиш каби турли харажатларнинг сарф қилинишға ҳамда қимматли вақтларнинг йўқотилишиға сабаб бўлган.

Юқоридаги қўнун кўчға кирғач, жорий йилнинг 10 декабрь кўниға қадар ҳўжалик суллари томонидан жами 880 та суд мажлислари видеоконференцалоқа режимида кўрилиб, сарф-харажатлар кескин қисқариши ва орткича оворагарчиликларнинг олди олинишиға эришилмоқда. Мисол учун, агар даъвогар Бўҳоро вилоятида, жавобгар эса Андижон вилоятида жойлашган бўлса, даъвогар суд муҳокамасида иштирок этиш учун Бўҳоро вилоят ҳўжалик суди биносига, жавобгар эса Андижон вилоят ҳўжалик суди биносига келишади ва суд муҳокамаси видеоконференция

Адҳамжон МАМАТАЛИЕВ,
Бош прокуратура бўлими бошлиғи
ўринбосари

усулида олиб борилади.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Бош прокуратуранинг ҳўжалик сулларида ишлар кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими ходимлари, вилоят ва унға тенглаштирилган прокурорларнинг шу соҳа бўйича катта ёрдамчи ҳамда ёрдамчилари томонидан видео-конференцалоқа орқали ўтказилмаётган суд мажлисида иштирок этиш жараёнида ўзларининг асослантилган ва қўнуний фикрларини тўла намоён этмоқдалар.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, суд мажлисининг видеоконференцалоқа режимида ўтказилиши тарафларнинг суд мажлиси ўтказилмайдиган жойдаги судға келиш ҳўқуқини чекламайди, аксинча, ишнинг бу тартибда кўрилиши улларнинг ҳўқуқ ва эркинликлари ҳисобланади.

Зеро, мамлакатимизда суд-ҳўқуқ соҳасида олиб бориладиган бу каби ислохотлар, энг аввало, олиқ қадрият сифатида инсон ҳўқуқлари ва эркинликларини рўёбга чиқариш, тадбиркорлик субъектларига қўлайликлар яратиш, улларнинг сарф-харажати ва вақтини тежаш, замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг имкониятларидан самарали фойдаланиш ўзаро манфаатлар уйғунлигининг ифодасидир.

Жорий йилнинг 23 декабрида Тошкент Давлат юрилик университетида "Жисмоний ва юрилик шахсларнинг мурожаатлари ҳал этилишининг қўнунийлигини таъминлаш масалалари" мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Долзарб вазирилари муҳокама қилинди

Алишер ХИДОЯТУЛЛАЕВ,

Бош прокуратуранинг ОўК кафедр бошлиғи вазирилари баҳаруви

Унда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ходимлари ҳамда Олий ўқув курсларининг профессор-ўқитувчилари ва тингловчилари, Олий суд, Ички ишлар вазирилари, Инсон ҳўқуқлари бўйича Миллий марказ, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Инсон ҳўқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳамда Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси вакиллари, шунингдек, Тошкент Давлат юрилик университети профессор-ўқитувчилари иштирок этди.

Маълумки, жисмоний ва юрилик шахслар мурожаатларининг ўз вақтида ҳамда қўнуний ҳал этилишини таъминлаш, шунингдек, мазкур соҳада давлат органлари ва мансабдор шахсларнинг масъулиятини янада ошириш мақсадида жорий йилнинг 4 декабрида "Жисмоний ва юрилик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қўнун матбуотда эълон қилинди. Шу билан биргаликда, ҳўқуқни қўллаш амалиётида мазкур қўнун нормаларининг реал амал қилинишини таъминлаш мақсадида 2014 йилнинг 11 декабридаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қўнун ҳўжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қўнунига мувофиқ, Маълумий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 43-моддасида ва Жиноят кодексининг 144-моддасида жисмо-

ний ва юрилик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қўнун ҳўжатларини бузганлик учун жавобгарлик қоралари қўнайитирилди.

Ўтказилган тадбир давомида иштирокчилар томонидан сулларда фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш самарадорлигини ошириш, жисмоний ва юрилик шахсларнинг мурожаатларини кўриб чиқишда Омбудсманнинг роли ҳамда бугунги кўнда ҳўқуқни қўллаш амалиётида мурожаатларни ҳал этишдаги айрим муаммолар ҳақида атрофлича сўз юритилди. Бундан ташқари, семинарда мурожаатларни ҳал этиш юзасидан йўл қўйилмаётган суиестеъмолчиликлар, бу ҳолатларни вужудға келтирадиган омилларнинг олдини олиш, жисмоний ва юрилик шахслар мурожаатлари билан ишлашда давлат органлари ҳамда мансабдор шахслар жавобгарлигини оширишға доир масалалар муҳокама этилди.

Шунингдек, тадбирда жисмоний ва юрилик шахсларнинг мурожаатлари қўнуний ҳал этилишини таъминлаш мақсадида улларнинг конституциявий ҳўқуқ ва эркинликларини қўдалаш, ҳақ-ҳўқуқларини талаб қилиш ва амалға ошириш борасидаги мавжуд механизмларни янада такомиллаштириш, шунингдек, "Жисмоний ва юрилик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қўнун талаблари юзасидан ўзаро фикр ва мулоҳазалар алмашилди.

Мувофиқлаштирувчи Кенгаш йиғилиши

Анализ департамент прокуратурасида вилоят ҳўқуқни муҳофаза қилувчи органларининг мувофиқлаштирувчи Кенгаши йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда вилоят прокуратураси, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳўзуридаги СВОЖДАЛҚК департаментининг вилоят бошқармаси, ички ишлар бошқармаси, жиноят ишлари бўйича вилоят суди, Азия вазирилари ҳўзуридаги Сул қарорларини ижро этиш, суллар фаолиятини моддий-техника жиҳатидан ва молиявий таъминлаш департаменти вилоят ҳудудий бўлимининг раҳбар ва масъул ходимлари иштирок этди.

Кун тартибидида масала юзасидан прокуратура, жиноят ишлари бўйича вилоят суди ва ички ишлар органларининг соҳаға масъул раҳбарларининг маърузалари тингланган.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма икки йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати қарорининг қўлланиш тартиби, ўшбу тартибда жиноий жавобгарликдан ва жазода амнистия актиға мувофиқ озод қилинадиган шахслар ҳўсусидаги ишлар ва материалларни судда кўриб чиқиш тартиб-таомили белгиланганлиги таъкидланди. Амнистия актининг қўлланилиши устидан жамоатчилик назоратини ва қарорни қўллашни тартиб-таомилларининг очик-ошқоралигини таъминлашда сенаторлар, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларининг депутатлари ҳамда Ўзбекистон Республика-

Дилрабо МАМАРАСУЛОВА,
Андижон вилоят прокуратураси бўлими прокурори

си Олий Мажлиси Инсон ҳўқуқлари бўйича вакилининг минтақавий вакиллари фаол иштирок этиши назарда тутилганлиги алоҳида қайд этиб ўтилди.

Шунингдек, жазодан озод қилинган шахсларнинг ижтимоий мослашуви ва ҳимоясига оид қораларни амалда рўёбга чиқариш, улларнинг тўлиқ ҳисобға олиниши ва ишға жойлаштирилишини таъминлаш, ёлғиз, ёрдамға муҳтож шахсларни ногиронлар ва қариялар уйлариға жойлаштириш, вояға етмаганларни ота-оналарининг, васийлик ва ҳомийлик органларининг назоратиға топшириш, зарур ҳолларда улларни тегишли таълим муассасаларига юборишға қаратилган чора-тадбирлар мажмуини амалға ошириш ҳам назарда тутилганлиги алоҳида эътибор қаратилди.

Қабул қилинган амнистия акти билан уни ижро этадиган идораларға катта масъулият юклатилганлиги, амнистия талаби асосида жазодан озод этилганларнинг жойларда қўллаб-қувватлаш, ишға жойлаштириш, моддий, тиббий, керак бўлса, маънавий ёрдам кўрсатиш нафақат давлат идоралари, балки жамоат ташкилотлари, маҳалла қўмиталари ва корхона-ташкilotларнинг ҳам вазирилари эканлиги юзасидан фикрлар билдирилди.

Мувофиқлаштирувчи Кенгаш йиғилиши якунида ўшбу соҳалардаги фаолият самарадорлигини ошириш юзасидан масъул идоралар олдиға қатъий талаблар қўйилди ҳамда тегишли қарор қабул қилиниб, жойларға ижро учун юборилди.

Қонун устуворлиги — тараққиёт гарови

Ишлаб чиқаришнинг реал секторини ривожлантириш нафақат иқтисодий тараққиётни янада жалаллаштириш, балки турмуш фаровонлигини ошириш, аҳоли даромадларини кўпайтириш, янги иш ўринлари яратишнинг муҳим омили ҳамдир. Шу босм Ўзбекистон Республикаси Президенти раҳнамолигида мамлакатимизда кенг ишбилармонлик муҳити яратилди, соҳани қўллаб-қувватлаш механизмлари шакллантирилиб, йўлга қўйилди. Шунингдек, соҳага инвестицияларни жалб этиш, ушбу жараёнда, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилди. Хусусан, кичик корхоналар ташкил қилиш ҳамда кичик корхоналар ва тадбиркорларни рўйхатдан ўтказиш тартиб-қоидалари янада соддалаштирилди.

Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектлари фаолиятини текширишлар йилдан-йилга камайитирилмоқда. Улар фаолиятига ноқонуний аралашувларнинг олдини олиш эса ўз ўрнида кичик бизнес субъектлари сонининг ортишига ҳамда шу орқали мамлакатимиз иқтисодининг ривожланишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишга хизмат қилмоқда.

Буларнинг натижаси ўларок, яъни кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ривожлантириш, молиявий қўллаб-қувватлаш борасида яратилаётган имконият ва имтиёзлар ҳамда хизматлардан самарали фойдаланаётган тадбиркорларимизнинг эришаётган ютуқлари мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини намоян этишда асосий далил бўлмоқда. Албатта, бу каби юксалишлар замирида қонун устуворлиги, ижтимоий ҳаётнинг барча бўғинларини тартибга соладиган қонунлар яратилганлиги турбиди. Эндilikда ҳам қандай масаланинг фақатгина қонуний асосларда ҳал қилиниши таъминланмоқда. Бу жараёнда қонунларнинг аниқ ва бир хилда ижроси устидан назорат олиб боровчи прокуратура органлари муҳим ўрин тутди.

Сурхондарё вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳам кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ташкил этиш ҳамда қўриш учун керакли шарт-шароитларни яратиш, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатлари ҳимоясини таъминлаш борасида мунтазам назорат тадбирлари олиб борилмоқда. Ушбу жараёнда тадбиркорлик субъектларининг, шу жумладан, хорижий инвестиция иштирокидаги корхоналарнинг барча даражадаги давлат бошқаруви идоралари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари, тижорат банклари билан муносабатларда тадбиркорлар ҳуқуқлари устуворлиги принципи амал қилинмоқда.

Бундан ташқари, вилоятдаги барча туман-шаҳар прокуратураларида ҳудудда мавжуд тадбиркорлик субъектлари, шу жумладан, хорижий инвестиция иштирокидаги корхоналар ҳақида маълумотлар базаси шакллантирилган. Ҳокимликлар ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциясидан рўйхатдан ўтиш, учун мурожаат қилган жисмоний, юридик шахслар ва уларнинг мурожаатларини қўриб чиқиш натижалари ҳақидаги маълумотлар ҳар ўн кунда олинди, ўрганиб чиқилмоқда. Хусусан, 2014 йил 1 декабрь ҳолатига жами 26753 та ҳўжалик юришувчи субъектлари рўйхатга олинган бўлиб, 1138 та янги кичик бизнес субъектлари фаолияти йўлга қўйилган.

Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқий ҳимояси ҳамда муаммоларининг амалда ечилишини таъминлаш мақсадида вилоят прокуратураси ҳамда ҳокимлиги томонидан қўшма фармойиш ишлаб чиқилиб, шу асосда ҳар ойда 2 мартабадан тадбиркорлар билан учрашувлар ўтказилиб келинмоқда. Чунончи, жорий йилнинг ўтган даврида вилоят ҳокимлиги, прокуратура, назорат қилувчи органлар, банклар, савдо-саноат палатаси ва бошқа мутасадди идоралар ҳамкорлигида жами 322 мартабадан учрашув ўтказилиб, унда 11 минг нафар хусусий тадбиркор ва 6220 нафар фермер иштирок этди.

Ушбу тадбирлар жараёнида 27 нафар тадбиркорлик субъектларига 1028,0 млн. сўмлик кредитлар, 2 нафар фермерга 150 га., 23 нафар тадбиркорга 152 га. ер майдонлари ажратилишида амалий ёрдам кўрсатилди. 258 нафар тадбиркорлик субъектларининг рухсатнома олиш ёки бошқа ҳужжатларни расмийлаштириш масаласи ҳал этилиб, 3934 нафар тадбиркорлик субъектларига ҳуқуқий маслаҳатлар берилди.

Ҳокимликлар, давлат бошқаруви ва назорат-тектирив органларининг тадбиркорлик субъектлари фаолиятига дахл-

дор қарорлари, фармойишлари ва бошқа ҳужжатларининг қонунийлиги ҳар ўн кунда ўрганилиб, аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари бўйича зудлик билан қонуний чоралар қўрилиши таъминланмоқда. Хусусан, вилоят прокуратураси органлари томонидан жорий йилнинг ўтган даврида тадбиркорлик субъектлари фаолияти билан боғлиқ маҳаллий ҳокимликлар, назорат-тектирив идораларининг ҳуқуқий ҳужжатлари, тадбиркорлик субъектларига молиявий санкция қўллаш ҳақидаги судлар, назорат идоралари қарорларининг қонунийлиги ўрганилиб, туман ҳокимларининг 31 та, назорат-тектирив идораларининг 22 та маъмурий қарорларига нисбатан протестлар келтирилиб, Жумладан, Шўрчи туман прокуратураси томонидан "Шўрчи Янгибод ариси" хусусий корхонаси бошлиғи Б.Мухаммадиевнинг туман статистика бўлими ҳодимлари ҳаракатларидан норози бўлиб ёзган аризаси ўрганилганда қўйилган аниқдани. Маълум бўлишича, корхона бошлиғи 2013 йилги ҳисоботда 6 млн. 203 минг сўмлик даромад солиғини кўрсатмасдан топширилганлиги туман статистика бўлими томонидан 2014 йил 23 июлда аниқланган. Ҳуқуқбузарлик эса 2014 йил 15 февралда содир этилган бўлиб, МЖТКнинг 36-моддасида кўрсатилган маъмурий жавобгарликка тортиш мумкин бўлган 2 ойлик муддат ўтиб кетган бўлса-да, 18 сентябрдаги қарор билан Б.Мухаммадиевни маъмурий жавобгарликка тортиш ҳақида асоссиз қарор қабул қилинган.

Шўрчи туман прокуратураси томонидан мазкур қарорни бекор қилиш ҳақида протест келтирилиб, қонун устуворлиги таъминланди.

Бундан ташқари, ҳокимликлар томонидан тадбиркорлик субъектларининг мурожаатларини қўриб чиқиш, ҳал этиш ҳамда қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилган. Хусусан, Узун тумани "Жончека" маҳалласи, "Чакар" кишлоғида яшовчи фуқаро А.Эрга-

шевнинг ўзига тегишли бўлган турар жойнинг бир қисmini нотурар жой тоифасига ўтказиш ҳақидаги мурожаатига асосан, 2014 йил 2 сентябрда туман ҳокимлиги ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш инспекцияси туман ҳокими номига алоқа хати билан мурожаат қилиб, унда фуқаро А.Эргашев томонидан тақдим этилган ҳужжатлар қўриб чиқиши ва тегишли қарор қабул қилинишида амалий ёрдам бериш сўралган. Ушбу мурожаат туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Ж.Шаймардонов томонидан қўриб чиқилиб, 3 ноябрдаги қарорга асосан, орадан икки ойдан ортиқ вақт ўтиб, турар жойнинг бир қисmini нотурар жой тоифасига ўтказилган.

Шу каби, Шеробод тумани "Чигатой" маҳалласида яшовчи фуқаро А.Омоновнинг 2014 йил 16 сентябрдаги ўзига тегишли бўлган турар жойнинг бир қисmini нотурар жой тоифасига ўтказиш ҳақидаги мурожаатига асосан туман ҳокимининг 2014 йил 25 октябрдаги (41 кунда) қарорига асосан, А.Омоновга тегишли бўлган турар жойнинг бир қисmini нотурар жой тоифасига ўтказилган.

Узун тумани "Файзова" маҳалласида яшовчи фуқаро Г.Тошмуродовнинг 2014 йил 9 сентябрда туман ҳокими номига маъмурий хизмат нуқтаси куриш учун ер майдони ажратиш сўраб ёзган аризаси эса 2 ойдан ортиқ вақт мобайнида қўриб чиқилмаган.

Мазкур текшириш натижалари бўйича Узун ва Шеробод туман ҳокимлари номига қонунбузилиш, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида тақдимнома киритилиб, Узун тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Ж.Шаймардоновга нисбатан МЖТКнинг 43-моддаси билан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилган.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан тадбиркорлик субъектлари манфаатлари ҳимоя қилинишига ҳам эътибор берилмоқда. Жумладан, жорий йилнинг ўтган даврида тадбиркорлик субъектларининг манфаатларини қўллаб, судларга 2227,8 минг сўмлик даъво аризалари киритилган.

Бундан ташқари, назорат-тектирив органлари ва судлар томонидан тадбиркорлик субъектларига нисбатан қўлланган ҳуқуқий чоралар ва молиявий санкция қўллаш ҳақидаги қарорларнинг қонунийлиги ўрганилиб, бу даврда ҳўжалик судининг тадбиркорлик субъектига нисбатан молиявий жарима қўллаш ҳақидаги 3 та қарорига нисбатан протестлар келтирилиб, улар суд томонидан қаноатлантирилган.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари тезкор ва тўлақонли ҳимояланишини таъ-

Ботир КУДРАТХОДЖАЕВ,
Сурхондарё вилоят прокурори
вазифасини бажарувчи

минлаш мақсадида жорий этилган "Ишонч телефони"га жорий йилнинг ўтган даврида 194 та, шундан тадбиркорлик субъектларидан 160 та мурожаат келиб тушган. Ишонч телефонлари орқали билдирилган мурожаатлар бўйича аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари бартараф этиб берилмоқда.

Шунингдек, рўйхатдан ўтмасдан тадбиркорлик билан шуғулланиб келаётган 1100 нафардан ортиқ фуқароларнинг вилоят прокуратураси органларининг бевосита ташаббуси билан тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтказилиши таъминланди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан жорий йилнинг ўтган даврида ушбу йўналишда ўтказилган тадбирлар натижаларига кўра, қонунбузилиш, унинг келиб чиқиш сабаблари ва бунга имконият яратиб бераётган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 36 та тақдимнома киритилди. Қонунга зид равишда қабул қилинган ҳуқуқий ҳужжатларга нисбатан 46 та протест келтирилиб, 12 нафар мансабдор шахс қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида огоҳлантирилди. Прокурорларнинг тақдимномаси ва қарори билан 30 нафар шахс интизомий, 19 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди. Тадбиркорлар манфаатларини қўллаб судларга 191 та ариза киритилди. Аниқланган жиддий қонунбузилиш ҳолатлари ўзасидан 7 та жиноят иши қўзғатилди. Хусусан, Денов туманидаги "Раҳмат" хусусий корхонаси бошлиғи Р.Ходжаевнинг аризасига асосан ўтказилган тадбирда "Медиа-Плюс" газетасининг Сурхондарё вилояти бўйича муҳбири Ф.Алибеева фуқаро И.Эшматовнинг "Раҳмат" хусусий корхонаси томонидан ер майдонлари эгаллаб олинганлиги ҳақидаги аризасини газетда чоп этмаслик эвазига Р.Ходжаевдан 400 минг сўм пулни товламачилик йўли билан олаётган вақтда ушланган. Денов туман прокуратураси томонидан ушбу ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилган. Жиноят иши судда қўрилиб, Ф.Алибеева ЖКнинг 165-моддаси 1-қисми билан айбдор деб топилди, ЖКнинг 72-моддаси қўлланилиб, унга бир йил синов муддати белгиланган.

Термиз шаҳар электр тармоқлари корхонаси назоратчиси Г.Эргашева эса бир неча ҳолатда улгуржи истеъмолчиларни электр энергияси тармоғидан узиб қўйиш билан қўриқтиб, улардан товламачилик йўли билан ҳақ беришни талаб қилганлиги ҳолати бўйича жиноят иши қўзғатилиб, унга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Ҳуқуқлари доимий ҳимояда

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари, шу жумладан, оилавий тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун муносиб таъминот, иқтисодий, ҳуқуқий шароитлар яратилмоқда, улар фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг янги замонавий механизмлари ишлаб чиқилиб, амалиётга татбиқ этилмоқда.

Бугунги кунда мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислохотлар самараси тадбиркорлар фаолиятини эркинлаштиришда, уларга кенг йўл очиб берган ҳолда назорат қилувчи органларнинг ваколатларини аниқ-равшан белгилаб олишда ва албатта, тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларининг ҳимояси янги амалда таъминлашда намоён бўлмоқда.

Шу маънода, муҳтарам Юртбошимизнинг бевосита ташаббуси асосида ишлаб чиқилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, сўнгги пайтларда қонун ижодкорлиги соҳасида ижобий ўзгаришлар содир бўлганлигини алоҳида қайд этиш жоиз.

Хусусан, сўнгги йилларда қабул қилинган "Тадбиркорлик фаолиятини эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш тартиб-тао-

миллари тўғрисида"ги, "Оилавий тадбиркорлик тўғрисида"ги Қонунлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг юртимизда тадбиркорлик фаолиятини янада ривожлантиришга қаратилган фармонлари ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қабул қилиниши, аввало, фуқароларни тадбиркорлик фаолиятига кенгроқ жалб этиш ва ундан манфаатдор бўлиш учун қўлай инвестициявий муҳит, шарт-шароит яратиш, уларнинг ишчанлик фаолиятини ошириш борасида қўйилган муҳим қадмалардан бири бўлди.

Бугунги кунга келиб, тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, кредит олиш, ер участкалари ажратиш жараёнлари сезиларли даражада соддалаштирилди. Ҳисобот тақдим этишнинг барча шакллари, лицензияланадиган фаолият турлари ва рухсат бериш тартиб-таомиллари, тадбиркорлик субъектларини текширишлар сони кескин қисқартирилди.

Шу билан бирга, 2013 йил 7 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси-

нинг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қабул қилиниши мамлакатимизда тадбиркорлик субъектларини давлат томонидан қўллаб-қувватлашга қаратилган ислохотларнинг мантиқий давоми бўлди.

Мазкур қонунга асосан, бир қатор қонунлардаги тадбиркорлик субъектларига нисбатан айрим ҳуқуқбузарликлар учун иқтисодий жазо ва жари-малар қўллаш тўғрисидаги қоидалар бекор қилиниб, ушбу ҳуқуқбузарликлар учун тадбиркорлик субъектларининг мансабдор шахслари фақатгина маъмурий жавобгарликка тортилиши белгиланди. Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг "Энергиядан оқилонга фойдаланиш тўғрисида"ги Қонунига ўзгариш киритилиб, юридик шахс томонидан энергиянинг сифат кўрсаткичлари бузилганда, энергиянинг бевосита нобудгарчилигига йўл қўйилганда, энергия жиҳатидан самарадорлик кўрсаткичлари норматив ҳужжатлар талабларига мос келмайдиган маҳсулот ишлаб чиқарилганда, энергия сарфланишини асбоб ёрдамида ҳисобга олиш бузилганда, сертификатлаштирилмаган энергетика асбоб-ускуналаридан фойдаланилганда, мавжуд иккиламчи энергия ресурсларидан фойдаланишнинг белгиланган улуши таъминланмаган тақдирда, ҳўжалик юритувчи субъектга иқтисодий жазо чоралари қўлланилиши бекор қилиниб, бу талабларни бузганлик учун мансабдор шахсларнинг маъмурий жавобгарликка тортилиши белгиланди.

Худди шу каби, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ва ушбу қонунбузилишларни бартараф этиш тўғрисидаги ваколатли орган кўрсатмасини бажаришдан бўйин товлаганик учун Монополияга қарши фаолиятини амалга оширувчи орган ва

Ғулом ОТАМУРОВА,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

"Ўзстандарт" агентлиги томонидан ишлаб чиқарувчи ва маҳсулот сотувчи ҳўжалик юритувчи субъектга жари-ма солиниши бекор қилинди.

Ҳозирги кунда тадбиркорлар фаолиятини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги, шу жумладан, юқорида қайд этилган қонун ҳужжатлари талабларига қатъий амал қилиниши ва улар ижросининг бир хилда таъминланиши прокуратура органларининг диққат марказидаги масала бўлиб турибди. Бош прокуратуранинг қонунчилик ижроси устидан назорат Бош бошқармаси томонидан давлат бошқаруви органлари, назорат ва ҳўқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг ҳўқуқий ҳужжатлари ҳамда тадбиркорлик субъектларига нисбатан қўлланилган ҳўқуқий таъсир чораларининг қонунчилиги мунтазам равишда ўрганиб борилмоқда.

Ўрганишларда жумладан, "Ўздав-энергоназорат" инспекцияси томонидан 19 та, "Ўздавнефтегазинспекция" томонидан 8 та ва Давлат рақобат қўмитаси томонидан 3 та ҳўлатда тадбиркорлик субъектларига нисбатан жами 1,6 млрд. сўмлик молиявий санкциялар қўллаш тўғрисида ноқонуний қарорлар қабул қилинганлиги аниқланди.

Мазкур ноқонуний қарорлар Бош прокуратуранинг протестларига асосан бекор қилиниб, тадбиркорларнинг бузилган ҳўқуқлари тикланди.

Хулоса сифатида таъкидлаш жоизки, қонунчиликдаги бундай ўзгаришлар кичик бизнес ва хўсусий тадбиркорликнинг мамлакат иқтисодиётидаги ҳўли ва улушини оширишга, аҳоли бандлиги ва даромадлари ошишини таъминлашга хизмат қилади. Прокуратура органлари эса ушбу жараёнда қонун ҳўжатлари талабларига оғишмай амал қилиниши устидан доимий назоратни таъминлаб боради.

Инсонпарварликнинг ёрқин ифодаси

Мамлакатимизда сул-ҳўқуқ тизимини либераллаштириш бўйича Концепция ҳаётга татбиқ этилиб, фуқароларнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ҳамда маданий ҳўқуқ ва эркинликлари тўлақонли ҳимоя қилинмоқда. Бунинг жўноят қўнунчилигини эркинлаштиришга қаратилган чора-тадбирларда ҳам кўрши мумкин. Ислохотлар замирида инсонпарварлик ва бағрикенглик тамойили, жўноят содир этган шахсларга нисбатан кеңиримли бўлиш мақсади муҳассамлар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан 2014 йил 14 ноябрда "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йилгирма икки йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарор қабул қилинди. Қарорда узок муддатга ёки умрбод озодлиқдан маҳрум қилиш жазосига ҳўкм қилинган; ўта хавфли рецидивист деб топишган; жўноий уюшма таркибида жўноят содир этган; жазони ўташ тартибини мунтазам равишда бузётган; муқаддас афв этиш ёки амнистия тартибида жўноий жавобгарликдан ёки жазодан озод қилинган ва яна қасддан жўноят содир этган шахсларга, ўлим жазоси афв этиш тартибида озодлиқдан маҳрум қилиш жазосига алмаштирилган, ўта оғир жўно-

ят содир этган, тақикланган ташкилотлар фаолиятидаги иштироки, улар таркибида тинчлик ва хавфсизликка қарши ёки жамоат хавфсизлигига қарши жўноятлар содир этгани учун судланган шахсларга нисбатан ушбу қарор татбиқ этилмаслигига алоҳида ургу берилди.

Бу саварги амнистия актининг аввалгиларидан фарқи шундаки, унда Ўзбекистон Республикаси Жўноят кодексининг 168-моддасида қўрсатилган жўноятни содир этган ва етказилган моддий зарарни тўлиқ қопламаган шахслар жазодан озод қилинмаслиги белгиланди.

Амнистия қарорини қўллаш тартибига кўра, Сенат қарори таъсирига тўшадиган шахсларга оид жўноят ишлари ва материаллар судлар томонидан ҳал этилади. Унда

суриштирув, дастлабки тергов, прокуратура ва суд органлари томонидан амнистия қарорини қўллаш тартиб-таомиллари назарда тутилган. Баён этилганлар мазкур шахслар томонидан содир этилган жўноятлар юзасидан олиб борилаётган барча тергов ишлари ва судда қўрилмаган ишларга ҳам татбиқ этилиши алоҳида қайд этилган.

Низомда шунингдек, амнистия акти асосида жазодан озод этиладиган шахсларнинг ижтимоий мослашуви ва ҳимоясига қаратилган комплекс чора-тадбирлар белгиланиб, ҳўзир уларнинг ижросини таъминлаш юзасидан кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Шу билан бирга, уларни тўла ҳисобга олиш, иш билан таъминлаш, ёлғиз, ёрдамга муҳтож шахсларни ногиронлар ва қариялар уйларига жойлаштириш, вояга етмаганларни ота-оналар, ҳўмийлик ва васийлик органлари назоратига топшириш, зарур ҳўларда тегишли таълим муассасаларига жўбориш масалаларига ҳам алоҳида ётиббор қаратилмоқда.

Жумладан, амнистия акти қўлланилиб, жазодан (жавобгарликдан) озод қилинган ва

жазони ижро этиш муассасаларида жазодан озод бўлиб келган вояга етмаганларнинг ота-оналари ҳамда васийлик ва ҳўмийлик органлари тарбиясига топширилиши, таълим муассасасига ўқиш ёки ишга жойлаштирилиши, тиббий кўрикдан ўтказилиши ҳамда уларга паспорт берилиши алоҳида назоратга олинган.

Бундан ташқари, туман ва шаҳар ҳўкимликларига ҳудудий комиссиялар ва жамоат бирлашмалари билан бирга жазодан озод этилаётган шахсларга, айниқса, вояга етмаганларга нисбатан кўрилаётган тарбиявий таъсир чораларининг узлуқсизлигини таъминлаш уюштирилган.

Зеро, юртимизда 12 йиллик таълим барча учун мажбурий ва бепул экани қўнунларимизда белгилала қўйилган. Бу ўсиб келаётган янги авлодимиз 12 йиллик мажбурий таълим олиш билан бирга аниқ мутахассислик ва касб-ҳўнарга эга бўлишини тақозо этади. Шўнинг учун ҳам барча зарур фанлар бўйича умумий таълим берадиган мактаблардаги 9 йиллик тахсилдан кейин ёшларимиз, шу жумладан, амнистия актига асосан жазо-

Бобур АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси бўлими прокурори

дан озод қилинган ва жазони ижро этиш муассасаларидан озод бўлиб келган вояга етмаганлар мажбурий тарзда касб-ҳўнар коллежлари ва академик лицейларда ўқишни давом эттириши, замонавий мутахассислик бўйича касб-ҳўнарларга эга бўлиши ўта муҳимдир.

Амнистия актини қўллашда қўнунбузарликларга, суи-истеъмоликларга йўл қўймаслик, фуқароларнинг қўнуний ҳўқуқ ва эркинликларига путур етказилмаслигини таъминлаш муҳим масала саналади. Бу борадаги асосий масъулият прокуратура органлари зиммасида эканини алоҳида таъкидлаш лозим.

Амнистия тўғрисидаги ҳўж-жатнинг қабул қилиниши ва ҳаётга татбиқ этилиши давлатимизда инсон ҳўқуқ ва манфаатлари олий қадрият саналишини, олиб борилаётган ислохотларнинг мазмун-моҳиятида инсонпарварлик тамойили устувор эканини яна бир бор намоён этиши билан аҳамиятлидир.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

(Давоми. Бошланishi 1-бетда)

Ўн иккинчи ва ўн учинчи хатбошилари куйидаги тахрирда баён этилсин:

«метрология хизматлари, марказлари, лабораторияларини аккредитация қилиш» — метрология хизматлари, марказлари, лабораторияларининг белгиланган аккредитация қилиш соҳасида ўлчовларнинг ягона бирлигини таъминлаш бўйича ишларни бажаришга ваколатли эканлигининг расмий жиҳатдан тасдиқланиши;

«юридик шахсларнинг метрология хизматларини, ўлчов воситаларини калибрлаш бўйича калибрлаш лабораторияларини (марказларини) аккредитация қилиш» — юридик шахслар метрология хизматларининг, калибрлаш лабораторияларининг (марказларининг) белгиланган соҳада ўлчов воситаларини калибрлаш бўйича ишларни бажаришга ваколатли эканлигининг расмий жиҳатдан тасдиқланиши;

қуйидаги мазмундаги ўн олтинчи ва ўн еттинчи хатбошилар билан тўлдирилсин:

«синов воситаларини метрологик аттестация қилиш» — синов воситаларининг нормаланган техник тавсифлари техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар талабларига мувофиқлигини аниқлаш;

«синов воситаси» — синовлар ўтказиш учун мўлжалланган, нормаланган техник тавсифлари бўлган техник қурилма, мода ва (ёки) материал;

2) 4-модда иккинчи қисмининг олтинчи хатбошига қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«метрология масалалари бўйича норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ва норматив ҳужжатларни қабул қилиш, шу жумладан давлатнинг бошқа бошқарув органлари билан ҳамкорликда қабул қилиш»;

3) II бўлимининг номидаги «ФИЗИК» деган сўз чиқариб ташлансин;

4) 5-модданинг номидаги, биринчи ва учинчи қисмларидаги «Физик», «физик» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

5) 6-модданинг номидаги ва биринчи қисмидаги «Физик» деган сўз чиқариб ташлансин;

6) 7-модданинг: номи «ва синов воситалари» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

биринчи қисми «ўлчов воситалари» деган сўзлардан кейин «ва синов воситалари» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

иккинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Техника воситаларини ўлчов воситалари ва синов воситалари жумласига киритиш мезонларини «Ўзстандарт» агентлиги белгилайди»;

7) 13-модда: қуйидаги мазмундаги тўртинчи хатбоши билан тўлдирилсин:

«синов воситалари»;

тўртинчи — еттинчи хатбошиларни тегишлича бешинчи ва саккизинчи хатбошилар деб ҳисоблансин;

8) 14-модданинг иккинчи қисмидаги «Ўзбекистон Республикасининг норматив ҳужжатларига» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатларига» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

9) 15-модда:

биринчи қисмининг:

учинчи хатбошига қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«ўлчов воситаларини, синов воситаларини ва ўлчовларнинг бажарилиш услубиётларини метрологик аттестация қилиш»;

бешинчи хатбошига «ўлчов воситаларини» деган сўзлардан кейин «синов воситаларини» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

олтинчи хатбошига «ўлчовларнинг» деган сўздан кейин «синовларнинг» деган сўз билан тўлдирилсин;

иккинчи қисмининг иккинчи хатбошига «физик» деган сўз чиқариб ташлансин;

10) 16-модданинг тўртинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида ўтказилган ўлчов воситаларини синаш ва метрологик аттестация қилиш натижаларини Ўзбекистон Республикасида эътироф этиш Ўзбекистон Республикаси Вазиirlар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилади»;

11) 17-модданинг учинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида ўтказилган ўлчов воситаларини текширувдан ўтказиш натижаларини Ўзбекистон Республикасида эътироф этиш Ўзбекистон Республикаси Вазиirlар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилади»;

12) 17-модда:

иккинчи қисмидаги «юридик шахсларнинг аккредитация қилинган метрология хизматларига» деган сўзлар «юридик шахсларнинг аккредитация қилинган метрология хизматларига, аккредитация қилинган калибрлаш лабораторияларига (марказларига)» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

учинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Юридик шахсларнинг метрология хизматларини, калибрлаш лабораторияларини (марказларини) ўлчов воситаларини калибрлаш бўйича ишларни бажариш учун аккредитация қилиш тартиби ва калибрлашнинг ўтказиш тартиби «Ўзстандарт» агентлиги томонидан белгиланади»;

қуйидаги мазмундаги тўртинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида ўтказилган ўлчов воситаларини калибрлаш натижаларини Ўзбекистон Республикасида эътироф этиш Ўзбекистон Республикаси Вазиirlар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари ҳисобга олинган ҳолда амалга оширилади»;

13) 18-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«18-модда. Юридик шахсларни метрология ишларини ва хизматларини амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлиш учун аккредитация қилиш

Техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларнинг метрологик экспертизасини, ушбу Қонуннинг 14-моддасида назарда тутилган соҳада қўлланилиши ва фойдаланилиши мумкин бўлган ўлчов воситаларининг, синов воситаларининг, ўлчовлар бажарилиш услубиётларининг метрологик аттестациясини ўтказиш, ўлчов воситаларини текширувдан ўтказиш, калибрлаш, синаш ҳуқуқига эга бўлиш учун юридик шахсларни аккредитация қилиш белгиланган тартибда «Ўзстандарт» агентлиги томонидан амалга оширилади.

Техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларнинг метрологик экспертизасини, ушбу Қонуннинг 14-моддасида назарда тутилган соҳада қўлланилиши ва фойдаланилиши мумкин бўлган ўлчов воситаларининг, синов воситаларининг, ўлчовлар бажарилиш услубиётларининг метрологик аттестациясини, ўлчов воситаларини текширувдан ўтказиш, калибрлаш, синашнинг амалга оширувчи аккредитация қилинган метрология хизматлари, марказлари, лабораториялари фаолиятининг инспекция назорати белгиланган тартибда «Ўзстандарт» агентлиги томонидан амалга оширилади»;

14) 20-модданинг:

олтинчи хатбошидаги «норматив ҳужжатларини» деган сўзлар «норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ва норматив ҳуж-

жатларни» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

тўққизинчи хатбошидаги «физик» деган сўз чиқариб ташлансин;

15) 21-модданинг матни қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ўлчов воситаларини синаш, текширувдан ўтказиш, ўлчовлар бажарилишининг услубиётларини аттестация қилиш, техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатларни метрологик экспертиза қилиш, техник жиҳатдан асослиги ҳамда белгиланган метрология нормалари ва қоидаларига мувофиқлигини баҳолаш, ўлчовлар ва синовлар бажарилишининг сифатини баҳолашга доир метрология ишлари ҳамда юридик ва жисмоний шахсларга кўрсатилаётган хизматлар, шунингдек метрология фаолиятининг давлат томонидан молиялаштириш соҳасига кирмайдиган бошқа турлари учун ҳақ тузиладиган шартномалар шартларига мувофиқ манфаатдор шахслар томонидан туланади».

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 28 декабрда қабул қилинган «Маҳсулотлар ва хизматларни сертификатлаштириш тўғрисида»ги 1006—XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Қенгашининг Аxbоротномаси, 1994 йил, № 2, 50-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2000 йил, № 7—8, 217-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2006 йил, № 4, 157-модда, № 10, 536-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда) қуйидаги қўшимча ва ўзгартишлар киритилсин:

1) муқаддима «бошқа объектларни» деган сўзлардан кейин «шу жумладан ишлаб чиқариш жараёнларини, менежмент тизимларини, мувофиқлики баҳолаш соҳасида ходимлар сифатида иштирок этишга талабгор мутахассисларни» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) 1-модданинг:

олтинчи хатбошидаги «бир турдаги» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

еттинчи — ўнинчи хатбошилари қуйидаги мазмундаги еттинчи, саккизинчи ва тўққизинчи хатбошилар билан алмаштирилсин:

«сифат бўйича эксперт-аудитор» — қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда аттестациядан ўтказилган, мувофиқлики баҳолаш соҳасидаги ишларни олиб бориш учун тегишли малакага эга бўлган мутахассис;

«сертификатлаштириш бўйича инспекция органи» — қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда аккредитация қилинган, сертификатлаштирилган маҳсулотлар устидан сертификатлаштириш органларининг топширигига кўра инспекция назоратини амалга оширувчи юридик шахс;

«сертификатлаштирилган маҳсулотлар устидан инспекция назорати» — сертификатлаштирилган маҳсулотларнинг сертификатлаштириш тўғрисидаги маълумотларга мувофиқлигини тасдиқлаш мақсадида амалга ошириладиган сертификатлаштирилган маҳсулотларни даврий тақорий баҳолаш тартиб-таомили»;

3) 5-модда:

иккинчи қисмининг олтинчи — тўққизинчи хатбошилари қуйидаги мазмундаги олтинчи, еттинчи ва саккизинчи хатбошилар билан алмаштирилсин:

«сертификатлаштирилган маҳсулотларнинг, аттестациядан ўтказилган сифат бўйича эксперт-аудиторларнинг давлат реестрларини юрияти»;

мажбурий сертификатлаштириш талабларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга оширади;

сертификатлаштириш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари нормалари бузилганлиги учун мувофиқлик сертификатларининг ва мувофиқлик белгиларининг амал қилишини тўхтатиб туради ҳамда уларни бекор қилади»;

учинчи қисмидаги «давлат бюджет» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети» деган сўзлар би-

лан алмаштирилсин;

тўртинчи қисмининг биринчи ва иккинчи хатбошиларидаги «Бир турдаги» ва «бир турдаги» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

бешинчи қисми чиқариб ташлансин; олтинчи ва еттинчи қисмлари тегишлича бешинчи ва олтинчи қисмлар деб ҳисоблансин;

олтинчи қисмидаги «бир турдаги» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

4) 6-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Маҳсулотлар, шу жумладан дастурий ва бошқа илмий-техникавий маҳсулотлар сертификатлаштириш объектидир.

«Ўзстандарт» агентлиги, аккредитация қилинган сертификатлаштириш органлари, синов лабораториялари (марказлари), сертификатлаштириш бўйича инспекция органлари, сифат бўйича эксперт-аудиторлар, мувофиқлики баҳолаш фаолиятида иштирок этадиган ходимлар, шунингдек маҳсулотлари сертификатлаштирилиши лозим бўлган юридик ва жисмоний шахслар сертификатлаштириш субъектларидир»;

5) 7-модданинг:

иккинчи қисмидаги «аккредитация қилинганлик тўғрисидаги гувоҳномаларнинг» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

бешинчи қисмидаги «ҳамда сертификатлаштириш органлари ва синов лабораторияларининг (марказларининг) аккредитация қилинганлик тўғрисидаги гувоҳномаларини» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

6) 8-модданинг биринчи қисмидаги «Бир турдаги» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

7) 11-модданинг биринчи қисмидаги «назорат йўсинидаги текширувни ва сертификатлаштирилган маҳсулот устидан назоратни» деган сўзлар «сертификатлаштирилган маҳсулотлар устидан инспекция назоратини» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8) 15-модданинг еттинчи хатбошига қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«мажбурий сертификатлаштириш талабларига риоя этилиши устидан давлат назоратини амалга ошириш ишлари давлат томонидан молиялаштирилиши керак»;

9) 16-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«16-модда. Мажбурий сертификатлаштириш талабларига риоя этилиши устидан давлат назорати

Мажбурий сертификатлаштириш талабларига тайёрловчилар (таблицкорлар, сотувчилар, ижроқилар) томонидан риоя этилиши устидан давлат назоратини қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда «Ўзстандарт» агентлигининг давлат инспекторлари амалга оширади»;

10) 16-модданинг матни қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Сертификатлаштирилган маҳсулотлар устидан инспекция назорати мувофиқлик сертификатини берган сертификатлаштириш органлари ёки сертификатлаштириш бўйича инспекция органлари томонидан амалга оширилади».

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 5 майда қабул қилинган «Банкротлик тўғрисида»ги 1054—XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 24 апрелда қабул қилинган 474—II-сонли Қонуни тахририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Аxbоротномаси, 2003 йил, №5, 63-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Аxbоротномаси, 2005 йил, № 12, 414-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 133-модда, № 9, 330-модда; 2010 йил, № 9, 337-модда; 2011 йил, № 10, 270-модда; 2012 йил, № 12, 334-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

(Давоми 6-7-бетларда)

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни

Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

/Давоми. Бошланиши 1,5-бетларда/

1) 103-модда тўртинчи қисмининг иккинчи жумласидаги «олтинчи» деган сўз «тўртинчи» деган сўз билан алмаштирилсин;

2) 133-модда: қуйидаги мазмундаги учинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Гаровга қўйилган мол-мулкни (гаров нарасини) реализация қилиш бўйича очиқ қимомди савдоси амалга ошмаган деб топилган тақдирда, мазкур мол-мулк талаблари гаров билан таъминланган кредиторларга белгиланган тартибда қабул қилиш учун тақлиф этилади. Агар қабул қилинган гаровга қўйилган мол-мулкнинг (гаров нарасининг) қиймати кредиторларнинг гаров билан таъминланган талабларидан кўп бўлса, бунда юзгага келган фарқ мазкур мол-мулкни қабул қилаётган кредиторлар томонидан пул шаклида қопланади»;

учинчи қисми тўртинчи қисм деб ҳисоблансин;

3) 134-модданинг матни қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Навбатдан ташқари — суд харажатлари, суд бошқарувчиларига ҳақ тўлаш билан боғлиқ харажатлар, жорий коммунал тўловлар ва фойдаланиш тўловлари, қарздорнинг мол-мулкни сугурта қилиш харажатлари қопланади, шунингдек қарздорнинг банкротлик тўғрисида иш қўзғатилганидан кейин юзгага келган мажбуриятлар бўйича талаблар ҳамда қарзор қайси фуқаронинг ҳаётига ёки соғлиғига зарар етказилганлиги учун қонун ҳужжатларида мувофиқ жавобгар бўлса, шу фуқаронинг талаблари қондирилади.

Биринчи навбатда — иш ҳақи тўлаш учун пул маблағлари берилишини назарда тутувчи тўлов (ижро) ҳужжатлари бўйича, алиментлар ундириш тўғрисидаги талабларни қондиритиш учун ҳисобварақдан пул маблағларини ўтказишни ёки беришни назарда тутувчи ижро ҳужжатлари бўйича, муаллифлик шартномалари юзасидан ҳақ тўлаш бўйича, қарздорнинг меҳнатга оид муносабатлардан ва уларга тенглаштирилган ҳуқуқий муносабатлардан келиб чиқувчи тўловлар ҳамда талаблар бўйича мажбуриятлари тенг даражада бажарилишини таъминлайдиган талаблар, шунингдек фуқароларнинг жиноят ёки маъмурий ҳуқуқбузарлик оқибатида ўз мол-мулкига етказилган зарарнинг ўрнини қоплашга доир талаблари қондирилади.

Иккинчи навбатда — мажбурий тўловлар бўйича, мажбурий сугурта бўйича, банкларнинг кредитлари ва банк кредитлари сугуртаси бўйича талаблар, шунингдек кредиторларнинг гаров билан таъминланган талабларининг гаровга қўйилган мол-мулкни (гаров нарасини) сотишдан тушган сумма етарли бўлмаганлиги оқибатида қопланмай қолган қарзорликка тааллуқли қисми ҳамда кредиторларнинг гаров билан таъминланмаган талаблари қондирилади.

Учинчи навбатда — акциялар эгаларининг ҳисобланган дивидендлар бўйича талаблари қондирилади.

Тўртинчи навбатда — қолган барча талаблар қондирилади.

Хар ҳақи кейинги навбат бўйича талаблар олдинги навбат талаблари тўла қаноатлантирилганидан кейин қондирилади.

Ундириб олинаётган сумма бир навбатнинг барча талабларини тўла қондиритиш учун етарли бўлмаса, бу талаблар ҳар бир ундирувчи олиши лозим бўлган суммага муносорат равишида қондирилади.

Охириги тўлов амалга оширилганлиги тўғрисида расмий нашрда махсус хабар эълон қилинади.

Мол-мулк қийматининг кредиторлар талаблари қондирилганидан ва банкротлик тўғрисидаги иш юритиш харажатлари тўланганидан кейинги қолдигини, шунингдек тугатиш жараёнида сотилмай қолган мол-мулкни тугатилаётган қарздорнинг муассислари (иштирокчилари) ёки тугатилаётган қарзор мол-мулкнинг эгаси олади, ушбу Қонуннинг 143-моддасида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Мол-мулк етмаганлиги учун қондирилмаган қарз мажбуриятлари қаноатлантирилган деб ҳисобланади»;

4) 142-модда иккинчи қисмининг бешинчи хатбошисидаги «142» ва 143-моддаларида» деган сўзлар «143-моддасида» деган сўз билан алмаштирилсин;

5) 142-модда чиқариб ташлансин;

6) 143-модданинг иккинчи қисмидаги «мажбурий тўловлар ва молиявий санкциялар бўйича қарзорлиги бўлмаган» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

7) 183-модданинг иккинчи қисми қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Кредиторларнинг талаблари қуйидаги навбат бўйича қондирилади:

биринчи навбатда — алимент ундириш тўғрисидаги талаблар, шунингдек меҳнатга ҳақ тўлашга оид ва муаллифлик шартномалари бўйича ҳақ тўлашга оид ҳисобкитоблар назарда тутилган талаблар;

иккинчи навбатда — мажбурий тўловлар бўйича талаблар, кредиторларнинг гаров билан таъминланган талабларининг гаровга қўйилган мол-мулкни (гаров нарасини) сотишдан тушган сумма етарли бўлмаганлиги оқибатида қопланмай қолган қарзорликка тааллуқли қисми ва кредиторларнинг гаров билан таъминланмаган талаблари;

учинчи навбатда бошқа кредиторлар билан ҳисоб-китоблар амалга оширилади»;

7-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2012—XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 314-модда, № 12, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 12, 656-модда; 2007 йил, № 4, 158, 166-моддалар, № 6, 248-модда, № 9, 416, 422-моддалар, № 12, 607-модда; 2008 йил, № 4, 187, 188, 189-моддалар, № 7, 352-модда, № 9, 485, 487, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 128-модда, № 9, 329, 334, 335, 337-моддалар, № 12, 470-модда; 2010 йил, № 5, 176, 179-моддалар, № 9, 341-модда, № 12, 471, 477-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда, № 9/1, 242-модда, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда) 144-моддаси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«144-модда. Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини қабул қилиш ва қўриб чиқишни қонунга хилоф равишда рад этиш, уларни қўриб чиқиш муддатларини узрли сабабларсиз бузиш, ёзма ёхуд электрон шаклда жавоб юбормаслик, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига зид қарор қабул қилиш, жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишини, мурожаат муносабати билан қабул қилинган қарорнинг бажарилишини таъминламаганлик ёки жисмоний шахсларнинг шахсий ҳаёти тўғрисидаги ёхуд юридик шахсларнинг фаолияти тўғрисидаги маълумотларини уларнинг розилигисиз ошқор этиш, худди шунингдек жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бошқача тарзда бузиш жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқларига, эркинликларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд жамият ва давлат

манфаатларига жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қamoқ билан жазоланади.

Жисмоний шахсни, унинг вакилини, уларнинг оила аъзоларини, юридик шахсни, унинг вакилини ва юридик шахс вакилининг оила аъзоларини улар давлат органига, давлат муассасасига ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига мурожаат қилганлиги муносабати билан ёхуд билдирилган фикри ва мурожаатигаги танқид учун, худди шунингдек бошқача шаклда танқид қилганлиги учун мансабдор шахс томонидан таъйиб этиши,

энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваридан элик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади».

8-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015—XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда, № 7-8, 217-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар, № 9, 416, 421-моддалар, № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар, № 9, 486, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 334, 335, 337-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 462, 468, 470, 472, 474-моддалар; 2010 йил, № 5, 175, 179-моддалар, № 6, 231-модда, № 9, 335, 339, 341-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 468, 473, 474-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда, № 4, 104, 105-моддалар, № 9, 247, 252-моддалар, № 12/2, 365-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда, № 9/1, 242-модда, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) 43-модда қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«43-модда. Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини қабул қилиш ва қўриб чиқишни қонунга хилоф равишда рад этиш, уларни қўриб чиқиш муддатларини узрли сабабларсиз бузиш, ёзма ёхуд электрон шаклда жавоб юбормаслик, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига зид қарор қабул қилиш, жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишини, мурожаат муносабати билан қабул қилинган қарорнинг бажарилишини таъминламаганлик — мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

2) 241-модданинг матни қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Қонуний тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, яъни тадбиркорлик

фаолияти субъектини давлат рўйхатидан ўтказиш, давлат хизмати кўрсатишнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибини ва муддатларини бузиш, тадбиркорлик фаолияти субъектини давлат рўйхатидан ўтказишни байраконуний равишда рад этиш ёки уни давлат рўйхатидан ўтказишдан бўйин товлаш, давлат хизмати кўрсатишни байраконуний равишда рад этиш ёхуд уни кўрсатишдан бўйин товлаш, ҳўжалик юритувчи субъектларнинг молия-ҳўжалик фаолиятини текшириш ва тафтиш қилишнинг белгиланган тартибини бузиш, тадбиркорлик фаолияти субъектининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини етказиш, қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган статистика, молия, солиқ ҳисоботини ва бошқа ҳисоботларни, шунингдек ўзга ҳужжатларни талаб қилиб олиш ёхуд назарда тутилган ҳисоботни тақдим этишнинг белгиланган муддатлари ва тартибини эти равишда талаб қилиб олиш, худди шунингдек унинг мустақиллигини бошқача тарзда етказиш ёки унинг фаолиятига бошқача тарзда қонунга хилоф равишда аралашлиш, — мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида тақрор содир этилган бўлса, —

мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

3) 241-модданинг санкцияси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Фуқароларга энг кам иш ҳақининг икки бараваридан беш бараваригача, мансабдор шахсларга эса йигирма бараваридан олтинчи бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

9-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги 154-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 12, 247-модда; 1998 йил, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 5, 124-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 9, 496-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2009 йил, № 4, 133-модда, № 9, 330, 337-моддалар, № 12, 470-модда; 2012 йил, № 4, 105-модда, № 12, 336-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) 40-моддаси иккинчи қисмининг учинчи хатбошисидаги «банклар, бошқа юридик ва жисмоний шахсларга» деган сўз билан алмаштирилсин.

10-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 163-1-сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256-1-сонли қонунлари билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 2-сонга илова, № 11-12; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар; 2007 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 4, 156, 164-моддалар, № 8, 367-модда, № 9, 416-модда, № 12, 598, 608-моддалар; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда; 2010 йил, № 9, 335, 337, 340-моддалар; 2011 йил, № 12/2, 363, 364, 365-моддалар; 2012 йил, № 4, 106, 109-моддалар, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) 53-моддаси иккинчи қисмининг учинчи хатбошиси «деҳқон ва фермер ҳўжаликлари» деган сўзлардан кейин «нодавлат нотижорат ташкилотлари» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

11-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 24 апрелда қабул қилинган «Табийи монополиялар тўғрисида»ги 398-1-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 19 августда қабул қилинган 815-1-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 йил, № 9, 212-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 536-модда; 2007 йил, № 12, 591-модда; 2010 йил, № 12, 466-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; № 10, 263-модда) **9-моддасининг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Табийи монополия субъектлари фаолияти устидан давлат назорати монополияга қарши давлат органи томонидан амалга оширилади».

Монополияга қарши давлат органи: истеъмолчиларга реализация қилинадиган товарларнинг ҳажмлари бўйича шартномаларга риоя этилиши устидан; товарлар нархини белгилаш ҳамда нархларни (тарифларни) қўллаш тартибига риоя этилиши устидан;

табийи монополия субъектларининг ташкил этилиши, қайта ташкил этилиши ва туғатилиши устидан назоратни амалга оширилади».

12-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 30 августда қабул қилинган 477-1-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, 9-сонга илова; 2001 йил, № 1-2, 11-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда; № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 8, 367-модда; 2008 йил, № 4, 185-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 332-модда; 2010 йил, № 6, 231-модда, № 9, 335-модда; 2011 йил, № 4, 104-модда; 2012 йил, № 9/2, 244-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) қуйидаги қўшимча ва ўзгаришлар киритилсин:

1) **93-модда** қуйидаги мазмундаги **6-банд** билан тўлдирилсин:

«6) ушбу Кодекснинг 65 ва 390-моддаларига мувофиқ суд томонидан суд топшириги юборилган бўлса»;

2) **94-модда** қуйидаги мазмундаги **9-банд** билан тўлдирилсин:

«9) ушбу Кодекснинг 93-моддаси 6-бандида назарда тутилган ҳолларда — суд топширининг ижро этиши бўйича ҳаракатлар тугагунга қадар»;

3) **131-модданинг учинчи қисми** қуйидаги мазмундаги жумла билан тўлдирилсин:

«Ўта мураккаб ишлар бўйича мазкур муддат суълининг асосланганлигини ақрига кўра икки ойгача узайтирилиши мумкин, ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган ишлар бундан мустасно»;

4) **331-модданинг биринчи қисмидаги** «Йитирма кундан» деган сўзлар «бир ойдан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

5) **368-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Хал қилув қарорини, ажримни ёки қарорни янги очилган ҳолатлар бўйича қайта кўриш ҳақидаги аризани қаноатлантириш ёки рад қилиш тўғрисидаги суд ажрими устидан ҳусусий шикоят берилиши ёки ҳусусий протест келтирилиши мумкин».

13-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 26 декабрда қабул қилинган 548-1-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Божхона кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 2, 36-модда; 1999 йил, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда; № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; № 10, 536-модда; 2008 йил, № 4, 178-модда; 2009 йил, № 4, 136-модда; 2010 йил, № 9, 337-модда; 2012 йил, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; № 10, 263-модда) **31-моддаси биринчи қисмининг учинчи ва тўртинчи хатбошилари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Устав фондида (устав капиталда) давлат улуши бўлган корхоналар учун — қайта ишлаш жараёнининг техник-иқтисодий асослари ваколатли орган билан келишилган бўлса, қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно»;

устав фондида (устав капиталда) давлат улуши бўлган корхоналар учун — товарларни божхона ҳудудидан ташқарида

қайта ишлаш Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий манфаатларига зарар етказмаслиги ҳақида ваколатли органининг ҳулосаси мавжуд бўлса».

14-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 14 апрелда қабул қилинган «Нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисида»ги 763-1-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 йил, № 5, 115-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 12, 608-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2012 йил, № 4, 106-модда) қуйидаги ўзгаришлар киритилсин:

1) **22-модданинг тўртинчи қисмидаги** «нотариал тартибда тасдиқланган» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) **23-модданинг матидаги** «икки ойлик мuddат» деган сўзлар «бир ойлик мuddат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

15-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майда қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги 69-11-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 2 майда қабул қилинган ЎРҚ—328-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 5, 133-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда) қуйидаги ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилсин:

1) **5-модда биринчи қисми 3-бандининг**

иккинчи хатбоши қуйидаги мазмундаги **иккинчи ва учинчи хатбошилар** билан алмаштирилсин:

«қонун ҳужжатларида назарда тутилган снгил, озиқ-овқат саноатидаги ва қурилиш материаллари саноатидаги, банд бўлган ҳодимларининг ўртача йиллик сони кўпи билан икки юз киши;

металлга ишлов бериш ва асбобсозлик, ёғочсозлик, мебел саноатидаги, шунингдек қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа саноат-ишлаб чиқариш соҳаларидаги, банд бўлган ҳодимларининг ўртача йиллик сони кўпи билан юз киши»;

учинчи ва тўртинчи хатбошилари тегишлича **тўртинчи ва бешинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

2) қуйидаги мазмундаги **18(1)-модда** билан тўлдирилсин:

«18-модда. Тадбиркорлик фаолияти субъектлари учун нуқулай бўлган қонун ҳужжатларидаги ўзгаришлардан кафолатлар

Тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш тартиб-таомилнинг мураккаблаштирилиши ва тадбиркорлик фаолияти субъектлари зиммасига янги мажбуриятлар юклатилиши назарда тутилган, шунингдек уларнинг жавобгарлигига оид янги чораларни белгилайдиган қонун ҳужжатлари расмий эълон қилинган кундан эътиборан камида уч ойдан кейин кучга кирида.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган қонун ҳужжатларида уларнинг (ёки улар қисмларининг) кучга кириш мuddати кўрсатилиши керак»;

3) **30-модда:**

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан қабул қилинган, тадбиркорлик фаолияти субъектлари билан ўзаро муносабатлар масалаларини тартибга солинадиган, уларнинг расмий веб-сайтларида Интернет жаҳон ахборот тармоғи орқали эълон қилинмаган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва бошқа ҳужжатларнинг талабларини бузганлик учун тадбиркорлик фаолияти субъектларига нисбатан жавобгарлик чоралари қўлланилмайдик»;

иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмлари тегишлича **учинчи, тўртинчи ва бешинчи қисмлар** деб ҳисоблансин.

16-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майда қабул қилинган «Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»ги 71-11-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 5-6, 142-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; № 10, 536-модда; 2011 йил, № 9, 245-модда; 2013 йил, № 4, 9-модда) қуйидаги ўзгаришлар ва қўшимча киритилсин:

1) **14-модда:**

биринчи қисмининг тўртинчи хатбоши қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«лицензияловчи орган лицензия даъвогарининг аризасини қўриб чиқиши учун лицензия даъвоғари қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда йигим тўлаганлигини тасдиқловчи ҳужжат»;

учинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Лицензия олиш учун зарур бўлган ҳужжатлар лицензия даъвоғари томонидан лицензияловчи органга бевосита, почта алоқаси воситалари орқали ёки электрон шаклда, улар олинганлиги ҳақида хабардор қилинган ҳолда тақдим этилади. Электрон шаклда тақдим этилган ҳужжатлар лицензия даъвогарининг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланади»;

2) қуйидаги мазмундаги **14-модда** билан тўлдирилсин:

«14-модда. Фаолиятнинг айрим турларини «бир дарча» принципи бўйича лицензиялаш

Лицензияловчи орган фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш учун бошқа ташкилотлар томонидан берилган ҳужжатлари олиши талаб қилинган ҳолларда, фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш соддаштирилган тартибда «бир дарча» принципи бўйича амалга оширилади, бунда лицензияловчи орган мазкур ҳужжатларни мустақил равишда, тадбиркорлик субъектининг иштирокисиз олади»;

3) **15-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Лицензияловчи орган лицензия даъвогарининг аризасини қўриб чиққанлиги учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда йигим ундирилади»;

4) **20-модданинг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳужжатлар лицензия томонидан лицензияловчи органга бевосита, почта алоқаси воситалари орқали ёки электрон шаклда, улар олинганлиги ҳақида хабардор қилинган ҳолда тақдим этилади. Электрон шаклда тақдим этилган ҳужжатлар лицензиянинг электрон рақамли имзоси билан тасдиқланади».

17-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 31 августа қабул қилинган «Қишлоқ ҳўхўжалик ўсимликлари зараркунандалар, касалликлар ва бегона ўтлардан ҳўхўжалик тўғрисида»ги 116-11-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 7-8, 208-модда) **8-моддаси биринчи қисмининг тўртинчи хатбоши** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўсимликлари ҳўхўжалик қилиш воситаларининг яроқсизларини, чиқиндиларини ва идишларни кўмиб ташлаш жараёнида иштирок этади».

18-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 14 декабрда қабул қилинган «Норматив-ҳўхўқий ҳўхўжатлар тўғрисида»ги 160-11-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 24 декабрда қабул қилинган ЎРҚ—342-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 12, 333-модда) **24-моддаси** қуйидаги мазмундаги **ўн биринчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Қонунда назарда тутилган ҳўхўжатда норматив-ҳўхўқий ҳўхўжатда унинг (ёки унинг қисмларининг) кучга кириш мuddати кўрсатилиши керак».

19-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2001 йил 12 майда қабул қилинган «Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турларининг рўйхати тўғрисида»ги 222-11-сонли Қарорининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 6-7, 105-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; 2007 йил, № 7, 323-модда; № 9, 416-модда; 2009 йил, № 9, 330-модда; 2010 йил, № 9, 335, 341-моддалар; № 12, 470-модда; 2011 йил, № 12/2, 364-модда; 2012 йил, № 4, 105-модда; № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда) **1-иловасига** қуйидаги ўзгаришлар киритилсин:

1) **ўттиз биринчи хатбошидаги** «бошқа юридик ва жисмоний шахслар» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) **эллинчи хатбоши** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Концерт-томоша фаолиятини амалга ошириш»;

3) **эллик биринчи хатбоши** чиқариб ташлансин;

эллик иккинчи — эллик тўққизинчи хатбошилар тегишлича **эллик биринчи — эллик саккизинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин.

20-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 2 октябрда қабул қилинган «Автомобиль йўллари тўғрисида»ги ЎРҚ—117-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 10, 472-модда) **14-моддасининг учинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Агар умумий фойдаланишдаги автомобиль йўли билан туташган ёки кесилган автомобиль йўли шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари бузилган ҳолда қурилган бўлса, махсус ваколатли орган ёки унинг тегишли ҳудудий бўлимаси уни қайта қуриш ҳақида ёҳуд ҳудудни дастлабки ҳолатига келтириш тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақли».

21-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 25 декабрда қабул қилинган ЎРҚ—136-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, 12-сонга 1-илова; 2008 йил, № 12, 639-модда; 2009 йил, № 9, 330, 331-моддалар; № 12, 470, 473-моддалар; 2010 йил, № 5, 178-модда, № 9, 334, 335, 336, 337-моддалар; № 10, 380-модда, №12, 474-модда; 2011 йил, №1, 1-модда, №9, 248-модда, №12/2, 364, 365-моддалар; 2012 йил, №4, 106-модда; №9/1, 238-модда, №12, 334, 336-моддалар; 2013 йил, №10, 263-модда, №12, 349-модда; 2014 йил, №1, 2-модда, № 9, 244-модда) қуйидаги ўзгаришлар ва қўшимча киритилсин:

1) **180-модда биринчи қисмининг 8-бандидаги** «гастроль-концерт» деган сўз «концерт-томоша» деган сўз билан алмаштирилсин;

2) **335-модданинг иккинчи қисми** «давлат корхоналари негизда тузилаётган акциядорлик жамиятларини» деган сўзлардан кейин «Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган нодавлат нотижорат ташкилотларининг алоҳида бўлиналари (ваколатхоналари ва филиалларини)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

3) **63-бобнинг номидаги** «Гастроль-концерт» деган сўз «Концерт-томоша» деган сўз билан алмаштирилсин;

4) **388-модданинг:**

биринчи қисмидаги «гастроль-концерт» деган сўз «концерт-томоша» деган сўз билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмидаги «Гастроль-концерт» деган сўз «Концерт-томоша» деган сўз билан алмаштирилсин;

5) **389-модданинг номидаги, биринчи, учинчи ва тўртинчи қисмларидаги** «Гастроль-концерт» ва «гастроль-концерт» деган сўзлар тегишлича «Концерт-томоша» ва «концерт-томоша» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

6) **390-модданинг номидаги, биринчи, учинчи ва тўртинчи қисмларидаги** «Гастроль-концерт» ва «гастроль-концерт» деган сўзлар тегишлича «Концерт-томоша» ва «концерт-томоша» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

22-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 20 декабрда қабул қилинган «Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисида»ги ЎРҚ—341-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 12, 332-модда) қуйидаги ўзгаришлар киритилсин:

1) **22-модданинг учинчи қисмидаги** «уч иш кунидан» деган сўзлар «бир иш кунидан» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) **23-модданинг бешинчи қисмидаги** «уч кундан» деган сўзлар «бир иш кунидан» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

23-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга кирида.

Ушбу Қонуннинг 6-моддаси 2015 йил 1 январдан эътиборан амалга киритилади.

Ўзбекистон Республикасининг

Президенти

Тошкент шаҳри,
2014 йил 11 декабрь
№ ЎРҚ — 381

И.КАРИМОВ

Инсонпарварлик, меҳр-оқибат, ҳурмат-эҳтиром, ғамхўрлик каби тушунчалар ҳақимизга хос фазилатлардан саналади. Айниқса, ёши улуг, кекса ёшдаги инсонларга меҳр кўрсатиш, уларни ардоқлаш қадриятларимизнинг бир бўлагидир. Кўпни кўрган табаррук отахонларимиз, онахонларимиз фаровон ҳаёт кечирishiмизда бизга ҳамisha йўлчи юлдуз бўлиб келишган. Шу маънода "Қариси бор унинг париси бор", "Қари билганни пари билмас", дея уларни эъзозлаймиз. Ўз навбатида ёш авлод ҳам уларни ардоқлаб, авайлашга ҳаракат қилади.

Боқий қадрият

Ҳақимизнинг бундай қадриятлари Бош Қонунимизда ҳам ўз ифодасини топган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 39-моддасида: "Ҳар ким қариганда, меҳнат лаёқатини йўқотганда, шунингдек боқувчидан маҳрум бўлганда ва қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда ижтимоий таъминот олиш ҳуқуқига эга.

Пенсиялар, нафақалар, ижтимоий ёрдам бошқа турларининг миқдори расман белгиланган бўлиши мумкин эмас", дейилган бўлса, 45-моддасида вояга етмаганлар, меҳнатга лаёқатсизлар ва ёлғиз кексаларнинг ҳуқуқлари давлат ҳимоясида эканлиги қафолатланган. 66-моддага мувофиқ эса, вояга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ғамхўрлик қилишга мажбур эканликлари белгиланган.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, ёшларнинг, меҳнатга лаёқатсизлар ҳамда кексаларнинг ҳуқуқлари давлат ҳимоясида эканлиги амалга оширилаётган ишларда намоён бўлмоқда. Ўртбошимизнинг "Аҳолининг энг ночор қатламлари: кексалар, ногиронлар, етим-есирлар, кўп болали оилалар, ўқувчи ёшларнинг давлат томонидан муҳофазага бўлган қафолатли ҳуқуқларини таъминлаш Конституцияимизда белгиланган асосий гоя ва мақсадлардан биридир", деган сўзлари тўралайишча кундалик ҳаётимизда ўз тасдиғини топомқда. Зеро, қучли ижтимоий ҳимоя давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишини ташкил қилади.

Шу маънода, 2014 йил 5 декабр куни Президентимиз томонидан Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 22 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузада 2015 йилнинг "Кексаларни эъзозлаш йили" деб эълон қилиниши юртимиздаги нуруний отахон ва онахонларга ҳурмат ва

Бахтиёр ҚОДИРОВ,
Бош прокуратура бошқарма прокурори

эҳтиром кўрсатишнинг яна бир далили бўлди десак, муболаға бўлмайди.

Дарҳақиқат, бундай эзгу ишларни амалга ошириш учун давлатимиз томонидан катта миқдордаги маблағлар ажратилмоқда. Бунга мисол тариқасида Ўртбошимизнинг қуйидаги фикрларини келтириш мумкин: "Ҳар қандай жамиятнинг ёши улуг одамларга бўлган эътибори ва ғамхўрлиги унинг маданий даражасини белгилайди, десак, янгилимаган бўлаемиз. Соддагина, ўзбекча қилиб айтганда, кексаларга ҳурмат-эҳтиром, меҳр-оқибат кўрсатиш маънавий ҳаётимизнинг том маънода ажралмас қисмига айланган", "...Хонадонларимиз кўрчи бўлган пир бадавлат кексаларимизни ҳар томонлама қадрлаш мақсадида мамлакатимизда катта ишлар амалга оширилмоқда. Шу йилнинг ўзида уларга давлат бюджети ҳисобидан 11 триллион 618 миллиард сўмдан ортиқ пенсия, 105 миллиард сўмдан зиёд нафақалар тўлангани бунинг амалий тасдиғидир.

Дунёдаги камдан-кам давлатлар қаторида бугунги кунда давлатимиз пенсияга ажратадиган маблағнинг миқдори ўртача ойликнинг 41 фоиздан зиёдини ташкил этиши ҳам шундан далолатдир".

Хулоса ўрнида айтиш лозимки, буларнинг барчаси ҳақимиз турмуш даражаси тобора ортиб бораётганидан, ёши улуг юртдошларимиз эса яхши ният, эртанги кунимизга катта умид билан яшаётганидан, уларнинг қалби софлигидан далолат беради. Шундай экан, боқий қадриятларимизни унутмаган ҳолда, отахонлар ва онахонларимизнинг оғирини енгил қилиш, қадрлаш ва эъзозлаш, уларга эътибор ҳамда ғамхўрлик кўрсатиш биз ёшларнинг фарзандлик бурчимиз эканлигини унутмаслигимиз шарт.

Фуқаролар мурожаати қонун ҳимоясида

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан буён инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш ҳамда ҳимоя қилишга катта эътибор бериб келинмоқда. Дарҳақиқат, инсон, унинг шаъни ва қадр-қиммати юртимизда олий қадрият даражасига кўтарилган. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Конституциясида инсон ҳуқуқлари гояларига содиқлик ҳамда халқаро ҳуқуқнинг умумэтирофи этилган қоидалари устуналигини тан олиш принципларининг мустаҳкамлаб қўйилганиги муҳим ҳуқуқий замин бўлиб хизмат қилади.

Равшанбек МАШАРИПОВ,
Хонқа туман прокурори

қоятлар билан мурожаат қилиш фуқароларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаришда иштирок этишининг амалий шаклидан бўлиб, бу фуқароларнинг ижтимоий ишларга қизиқишининг, шунингдек, ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг муҳим воситаларидан биридир. Шу билан бирга, фуқароларнинг мурожаатлари жамият ҳаётидаги жорий масалаларни ҳал қилиш учун зарур ахборот манбаи, давлат идоралари ва жамоатчилик ўртасидаги мулоқотни мустаҳкамлаш усули ва йўли сифатида ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 3 декабрда қабул қилинган "Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонуни талабларини билиш, уни тўғри қўллаш, нафақат давлат органлари ёки мансабдор шахслар, балки ҳар бир фуқаро учун гоят зарурдир. Қонун жисмоний ва юридик шахсларга давлат органлари ва муассасаларга ариза ёки шикоят билан мурожаат этиш орқали ўзларининг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, давлат органлари фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган тақлифлари билан эса ўз муносабатларини билдириш имконини яратди.

Мазкур қонун нормаларини таҳлил қиладиган бўлсак, унда халқаро ҳуқуқнинг илгор нормалари ўз аксини топанлигини кўриш мумкин.

Хулоса ўрнида айтилган бўлсак, Ўзбекистон Республикасининг "Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонуни ўзида инсон ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш ва таъминлашнинг муҳим қафолатларини мужассам этган бўлиб, унга рия қилиш инсон манфаатлари устуворлигини таъминлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

Маълумки, фуқароларнинг мурожаат қилиш ҳуқуқи инсон ҳуқуқларининг таъминлаши ва самарали ҳимоя қилинишида муҳим омиллардан биридир. Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясига кўра, барча инсонлар ўзларининг бузилган ҳуқуқларини тиклаш ҳуқуқига эгадирлар. Фуқароларнинг мурожаат қилиш ҳуқуқи ана шу умуминсоний нормалар амалга ошишининг муҳим қафолатидир.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 35-моддасига мувофиқ, ҳар бир шахс бевосита ўзи ва бошқалар билан биргаликда ваколатли давлат органларига, муассасаларига ёки халқ вакилларига ариза, тақлиф ва шикоятлар билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Демак, фуқаролар давлат органларига мурожаат қилиш орқали ўз ҳуқуқ ва эркинликларини, қонуний манфаатларини рўйбага чиқариш ва ҳимоя қилишга эришади.

Мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш сиёсатини амалга оширишда Ўртбошимиз таъкидлаганидек, "Бугунги кунда юртимиздаги ҳар бир одамни руҳлантириш, унга мадад бериш, унинг йўлини очиб бериш, ҳуқуқини ҳимоялаш керак".

Бу борада айтиш лозимки, ваколатли органларга ариза, тақлиф ва ши-

Инвестиция қонунчилигининг такомиллашуви — иқтисодий барқарорликнинг гарови

Миллий иқтисодий барқарорликни таъминлаш ва иқтисодий ўсишга эришишда жалб этилаётган инвестицияларни давлат томонидан янада рағбатлантиришда инвестиция қонунчилигини янада такомиллаштириш муҳим аҳамиятга эга ҳисобланади.

Айнан шу сабабли Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да инвестиция қонунчилигини янада такомиллаштириш мамлакатимизда демократик бозор ислохотларини ва иқтисодиётни либераллаштиришнинг асосий қисми ҳисобланади.

2014 йилнинг 9 декабрда оммавий ахборот воситаларида юқорида қайд этилган ус-

тувор вазифани таъминлаш юзасидан ишлаб чиқилган Ўзбекистон Республикасининг "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонуни эълон қилинди. Ушбу Қонун билан 1998 йил 24 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги Қонунининг янги таҳрири тасдиқланди.

Мазкур қонун билан "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги Қонунда белгиланган асосий тушунчалар доираси кенгайтирилиб, уларнинг мазмунини янада аниқлаштирилди. Хусусан,

ривожланган хорижий давлатлар қонунчилик тажрибаси ва ҳуқуқни қўллаш амалиётидан келиб чиқиб, "инвестициялар" тушунчасининг мазмунини янада кенгайтирилди ва мазкур тушунчага қонун ҳужжатларида тақиқланмаган тadbиркорлик фаолияти ва бошқа турдаги фаолият объектларига киритилмаган моддий ва номоддий неъматлар ҳамда уларга бўлган ҳуқуқлар, шу жумладан, интеллектуал мулкка бўлган ҳуқуқлар, шунингдек реинвестициялар сифатида таъриф берилди. Ундан ташқари, инвестицияларнинг замонавий талаблари ва шартларидан келиб чиққан ҳолда "реинвестиция" тушунчаси янада аниқлаштирилиб, ушбу тушунчага инвестициялардан олинган, қонун ҳужжатларида тақиқланмаган тadbиркорлик

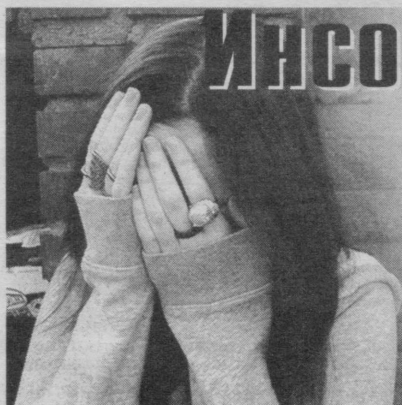
фаолияти ва бошқа турдаги фаолият объектларига киритилмаган ҳар қандай даромад, шу жумладан фойда, фоизлар, дивидендлар, роялти, лицензия ва воситачилик ҳақи, техник ёрдам, техник хизмат кўрсатиш учун тўловлар ҳамда бошқа шаклдаги мукофотлар сифатида изоҳ берилди. Шунингдек, ушбу қонун билан янги "инвестиция мажбурияти" тушунчаси киритилиб, унинг мазмунини инвестиция лойиҳасида назарда тутилган муайян мақсадларга эришиш учун инвесторнинг ўзи қабул қилган мажбурияти сифатида баён этилди.

Шу ўринда қайд этиш жоизки, бугунги кунда мамлакатимизда замонавий инновацион технологиялардан фойдаланувчилар, жумладан, банк ҳисобварақларини масофадан

Уктам УТАЕВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Бухоро вилоят бошқармаси
бошлиғи

бошқариш тизимларидан ("банк-миқоз", "интернет-банкнинг", "мобил-банкнинг", "SMS-банкнинг") фойдаланувчилар сони ҳам ортиб бормоқда. Чунончи, 2014 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, банк ҳисобварақларини масофадан бошқариш тизимларидан фойдаланувчилар сони 250 мингтадан ортиди. Шундан, "интернет-банкнинг" ва "банк-миқоз" дастурий мажмуаси хизматларидан фойдаланувчилар сони 75 мингтадан ортиди, уларнинг сони 2013 йил бошига нисбатан 2,3 баробарга кўпайди.

/Давоми 10-бетда/

Инсон ўзинг...

Хуршид АЛИМАРДОНОВ,
Бош прокуратуранинг ОЎК тингловчиси

ҳали ҳам "ҳазм" қилолмаётган Наима эса дам олишни ҳам бир четга суриб, онаси учун отасидан қасос олмоқчи бўлди. Шайтон васвасасига учган қиз айни пайтда бутунлай ақлу ҳушидан айрилган эди...

Қозонда қизийётган пахта ёғини ухлаб ётган отасининг устидан қуйиб юборди. Қайноқ ёғдан бош, юз ва елкалари куйган ота додлаб уйғониб қараса, тепасида қозон кўтарганча қизи Наима турарди. У ўрнидан туришга чоғланган отасига қозондаги қолган ёғни ҳам қуйиб юборди.

Ачишиш ва огрикдан азоб чекаётган отасининг: «Нега бундай қилдинг, қизим?» — деган саволига эса «Онамни сиз шунча пайтдан буён ҳақорат қилиб, қийнаб келясиз. Сиз ҳам қийналиш қандай бўлишини бир кўрингчи», — деди тап тортиб.

Қўшни хонадан югуриб чиққан онаси тутатиб, қизига бақира кетди ва тез ёрдам қақирди. Жигарпорасининг қилмишидан ҳам тани, ҳам дили озор чеккан Жўрабек касалхонада ўн кун даволаниб чиқди.

Ота ўз фарзандига ёмонликни раво кўраармиди. У қизининг қилмишини кечирди. Суд судланувчи Наима Ҳошимовага нисбатан қилмишига яраша жазо тайинлади.

Ҳар бир халқда ота ва онага нисбатан ҳурмат ва муҳаббат муқаддас туйғу сифатида қадрланади. Юқоридаги воқеада ана шу туйғунинг оёқ ости бўлишига сабаб нима, деган савол туғилади. Бунга ҳар қим ҳар хил муносабат билдириши табиий.

Бизнингча эса, ушбу саволга буюк француз адаби Оноре де Бальзакнинг "Иzzат-ҳурмат ота ва онаси, шунингдек, болаларни ҳам қўриқлаб турувчи посбондир; у ота-онани кулфат ва ғамдан, болаларни эса вийдон азобидан қутқаради", деган гапидан ҳўялироқ жавоб бўлмас керак.

Инсоннинг қомил инсон бўлиб вояга етишида ота-онанинг ўрнини ҳеч қим боса олмайди. Ота-онани эъозлаш азалий қадриятларимиздан ҳисобланади. Шу боис халқимизда «Ота рози — худо рози», «Отанг ўтирган унинг томига чиқма» каби кўплаб мақоллар мавжуд. Фарзанда зиммасидаги энг асосий бурчлардан бири ота-онага нисбатан ҳурмат-эҳтиром саналади. Бироқ ота-она қадрига етмайдиганлар ҳам учраб туради. Бунни қуйидаги кўнгилсиз воқеа мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Ишдан тушлик қилиш мақсадида уйига келган Жўрабек Ҳошимов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ишда толиққани боисми ёки озроқ "отиб" олгани сабабми, дастурхон устида икки қизи Наима ва Нигоранинг олдида хотини Назокат билан гап талашиб, тортишиб қолишди. Уларнинг жанжалига аралашган қизи Наимага ҳам дўк-пўписа қилди. Овқатланиб бўлишгач, Жўрабек бироз мизғиб олиш мақсадида меҳмонхонага кириб кетди. Хотини Назокат ва қизи Нигора ҳам дам олиш учун бошқа хонага кириб кетишди.

Тушлик маҳалидаги отасининг онасига қилган муомаласи-ю ўзига қилган пўписаларини

Акалик бурчига доғ

Сурхонарёлик Алишер Камолов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) оилада икки ука ва бир сингилнинг акаси. Одатла фарзандларнинг қаттаси ука ва сингилларга бош, ўрناق, шу билан бирга, меҳрибон ва ғамхўр бўлади. Аммо А.Камоловга бу хислатлар мутлақо бегона бўлиб чиқди.

Алишер Камолов 2002 йил Денов шаҳридаги иқтисодиёт коллежини тамомлаб, ўз соҳаси бўйича ишга жойлаштириш ёки бўлмаса олий ўқув юртига кириб, билим олиши мумкин эди. Бироқ у бирор-бир таъинли ишининг бошини тутмай, тўғри пойтахтга йўл олди. Тошкентда мардикорчилик қилиб, ози-кўпи пул топа бошлади. 2011 йилдан Олмазор туманида жойлашган мебел цехига қоровул бўлиб ишга кирди. Бу вақтда унинг укаси Олим Камолов ҳам пойтахтдаги мебел цехларининг бирида ишчи бўлиб ишларди.

Алишер 2011 йил 18 октябрь кунни укаси Олимга кўнғироқ қилиб, уйга пул жўнатиш кераклиги масаласида қўришишлари лозимлигини айтди.

Шу кунни соат тахминан 21:30да Алишер ишхонаси ёнида жойлашган спиртли ичимликлар сотиладиган дўконга кириб, спиртли ичимлик истеъмол қилади. Дўкондан чиқиб, шу ердаги бекатда укасини кўта бошлайди. Кўп ўтмай укаси Олим сархуш ҳолда келатганини кўриб, ғазабланади. Уни тартибга чақириш учун танбех беради. Олимга

акасининг тергаши ёқмади ва акасига "сенга нима ичсам, менинг ишимга аралашма", деб уни номмақул сўзлар билан ҳақоратлайди. Бу тортишув ака-уканинг жанжалига, ёқалашиб муштлашишига олиб келди. Бекат олдидаги одамлар эса уларни ажратиб, тинчлантирди.

Шундан сўнг, Олим ишхонаси томонга йўл олди. Али-

Рустам АБДУЛХАЙРОВ,
Олмазор туман прокуратураси
катта теровчиси

ўртасида муштлашув бошланди. Алишер жаҳл устида укасини урди, кейин эса бўйиндан бўға бошлади. Қаттиқ бўғилиш натижасида ука унга умуман қаршилиқ қилмай қўяди. Олимнинг нафас олмаётганлигини кўриб қўриқиб кетган Алишер ўртоғига телефон қилиб, укасини шифохонага олиб борди. Афсуски, улар шифохонага етиб келганида О.Камолов оламдан ўтган эди.

Суд Алишер Камоловга содир этган жинояти учун 10 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлади.

Ҳеч бир инсон дунёга жиноятчи бўлиб келмайди. Халқона тилда айтганда, бир қориндан таллашиб тушиб, арзимаган сабаб билан ёқа олишиб, укасининг умрига завоп бўлган аканинг қотилликка қўл уришини қандай баҳолаш мумкин? Ахир Алишер оилада фарзандларнинг энг қаттаси бўлганлиги учун ҳам укаларининг суянган тоғи, ҳимоячиси бўлиши керак эди-ку...

Аммо у ука ва сингиллар олдидаги акалик бурчини бажара олмади. Агар Алишер қотилликка қўл уришдан олдин оғир-вазмин, вазиятни тўғри баҳолай олганда эди, ҳозир панжара ортида ўтирмаган бўлар эди.

Иқболнинг (исмлар ўзгартирилган) тўйига оз қолди. У ўзи ёқтирган қиз — Жамилага уйланаётти. Йигит бахтдан сармаст бўлиб юрган кунларининг бирида уяли телефонида нотаниш рақамдан кўнғироқ бўлиб қолди.

Бир кўнғироқ «қудрати»

Халил ХАЛИЛОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси бўлим прокурори

— Иқбол ака сизмисиз?
— Ҳа, нима эди?
— Сиз менга уйланишингиз керак эди, сиз эса бошқасига...

— Хой, кимсан ўзи? Нега унақа деяпсан?
— Майли, ўзингиз биласиз. Лекин мендан яхшилик кутманг, — қиз шундай деб телефонни ўчирди.

Бироздан кейин Жамиланинг телефонида ҳам шу тахлит суҳбат бўлиб ўтди:

— Сиз Жамилам? Мен Иқбол аканинг севган қизиман. Сиз бекорга овора бўлаяпсиз. Иқбол ака барибир мени танлайди.

— Кимсиз? Нега менга бўлмағур гапларни гапираяпсиз? Менимча, сиз адашяпсиз.

— Йўқ, заррача адашмадим. Сиз Иқбол уйланаётган қиз — Жамиламисиз? Ҳўп, бўлди-да энди. Сиз ютказдингиз.

Телефон ўчди. Жамила бу гаплардан хангу-манг бўлиб қолди. Наҳотки, унинг орзулари чилпарчин бўлган бўлса?! Уйига онасига барча гапларни айтиб берди. Онаси бўла-жақ кудасига кўнғироқ қилиб, "тўй бўлмаслигини" шартта тушунтириб қўйди. Бирпасда Иқболнинг уйида жанжал бошланди. Она ўғлини қаргаган, Иқбол вазиятни тушунтира олмай хуноб, ота даргазоб.

Шу пайт ука Иқболнинг опаси Азиза кириб келди. Бири олиб-бири қўйиб, уни вазиятдан хабардор қилишди. "Лаънати қизга тўхмат қилишни кўрсатиб қўяман", деди Азиза жаҳл отига миниб. Иқболдан ҳамманинг ҳаловатини бузган қиз — Рухсоранинг рақамини олди.

— Яхши қиз, нега укамга тўхмат қилаяпсан? Бу ишинг яхшимас, — деди Азиза.

— Мен укангиз билан анчадан бери гаплашиб юраман. Тўйини "тоқно" бузаман. Ҳали мен қолиб, бошқага уйланиш қанақа бўлишини кўрсатиб қўяман?! Бўлмай қолган келинингизга ҳам бунни тушунтириб қўйдим.

— Бир кўришиб, гаплашсак бўладими? — муросага қақирмоқчи бўлди Азиза.

— Йўқ, бунинг иложи йўқ. Чунки мен хохламайман, — шу билан телефон ўчди. Қайта-қайта уринишлар фойда бермади, Рухсора билан кейин гаплашиб бўлмади.

Муросага келиш учун қударафга боришганди, "Энди тўй бўлмайди. Тўйларингизни қайтарамиз, қизимизнинг бахтсиз бўлишини истамаймиз", дейишди.

Жамила ҳам Иқболга "мен сизга турмушга чиқмайман, ёлғончи экансиз", деб йиглаб, уйига кириб кетди.

Азиза Иқболга Рухсорани бир амаллаб учрашишга кўндиришни буюрди. "Бунинг ечими шу, уни тез топ", деди. Иқбол бир йўлини қилиб, Рухсорани учрашишга кўндирди.

Лекин учрашишнинг ўзи бўлмади. Қиз учрашув жойини уч марта ўзгартирди. Жони халқумига келганлар бунга ҳам чидашди. Эртасига тушга яқин улар қизни топиб олишди. Зудлик билан қудра аёл ва Жамилани қақаришди.

— Рухсора сенмисан? — деди Азиза унга яқинлашиб.

— Ҳа, сиз Иқбол аканинг опасими?

— Нега тўйни бузаяпсан? Укамни яхши танийсанми ўзи?

— Ҳа. Ахир у билан севишганмиз, — деди қиз тап тортмай. Азиза укаси ва у билан бирга келган ўртоғини қақирди. — Уларнинг қай бири Иқбол? — имо қилди Азиза. Рухсоранинг қўтилмаган синовдан боши қотди. Ҳақиқатдан ҳам Иқболни танимас эди.

Азиза бунга жим қараб туролмади. Жаҳл билан бориб, Рухсорани ушлади:

— Сенга бунақа қилишни ким буюрди?

— Бир киши илтимос қилганди. Лекин уни ҳеч қачон айтмайман.

Азиза "шунақами", деди-ю, Рухсоранинг сочидан тортиб, бир-икки шапалоқ урди. Сўнг машинага судраб кетди. "Бу қизни панарокда эсини қиритиш керак!". Улар Иқболнинг машинасига миниб, бу ерни тарқ етишди. Хилват жойига бориб, машинадан тушишди.

— Энди айтарсан, тўйни бузётганинг сабабини?

— Йўқ, қилмигини айтмайман, — қайсарлик қила бошлади қиз. Азиза бўлажақ келини ва қудасининг олдида "кино" қўйишни истамади шекилли, уларнинг олдига келиб:

— Мана ҳаммасини кўрдингиз, бари тўхмат экан, — деди. Жамила билан онаси ҳам бунни тасдиқлашди.

— Энди кетаверинглар. Мен бу қиз билан келишиб олишим керак, — деди Азиза.

Улар кетгач, Рухсорани сочидан тортиб, ура кетди. Бор аламини олишни истаган аёл муштдекани қизни бир зумда ер билан яксон қилди. Оғир зарбалардан ҳушини йўқотган қизни шу аҳволда қолдирди. Нарироқдаги машинада қутиб турган Иқболнинг ёнига бориб "кетдик", деди.

Бир амаллаб шифохонага етиб олган Рухсора Азизанинг қилмишларидан шикоят қилиб, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилди.

Суд Азиза Назарованинг қилмишидан пушаймонлиги, воғеа етмаган фарзандлари борлиги, яшаш жойидан ижобий тавсифланганлигини инобатга олиб, унга энг кам ойлик иш ҳақининг 20 баравари миқдориди жарима тайинлади.

Хато қилганни жазоланса, ўзича ҳўм қақаришга ҳеч қим ҳақли эмас. Азиза эса бунни унутиб қўйганлиги учун шунга яраша жазо олди.

Инвестиция қонунчилигининг такомиллашуви — иқтисодий барқарорликнинг гарови

/Давоми.
Бошланиши 8-бетда/

Гувоҳ бўлганимиздек, мамлакатимизда замонавий инновацияларга бўлган объектив эҳтиёж ҳам йилдан-йилга ортиб бормоқда. Мамлакатимизнинг илмий-техникавий ва интеллектуал ривожланишига олиб келадиган инновация инвестицияларни янада қўллаб-қувватлаш мақсадида қонуннинг 4-моддасида белгиланган инновацион инвестицияларнинг доираси кенгайтирилиб, уларга янги ёки такомиллаштирилган товарларни (ишларни, хизматларни), ишлаб чиқариш жараёнини, тадбиркорлик фаолиятини юритишда янги маркетинг услубини ёки ташкилий услубини ишлаб чиқиш ва ўзлаштиришга киритиладиган инвестициялар кириши белгиланди.

Инвестиция лойиҳасини тузиш инвестициялаш жараёнининг муҳим босқичларидан бири ҳисобланади. Инвестиция лойиҳасини амалга оширишда инвестицияни шакллантириш тартибини аниқлаш мақсадида қонун билан инвестиция лойиҳасига бағишланган махсус модда киритилди. Бунда инвестиция лойиҳасига иқтисодий, ижтимоий ва бошқа йўсиндаги фойда олиш учун инвестицияларни амалга оширишга қаратилган ўзаро боғлиқ тадбирлар мажмуи сифатида таъриф берилди. Шу билан бирга, инвестиция лойиҳасида акс этиши лозим бўлган масалалар доираси ҳам қонун билан аниқ белгилаб қўйилдики, бу ўз навбатида тадбиркорлик субъектларининг инвестиция лойиҳаларини тузишларида қўлайликлар яратяди.

Қонунга мувофиқ инвестиция лойиҳаси қўйидагиларни ўз ичига олади:

- лойиҳалаштиришга техник топириқни ишлаб чиқиш;
- инвестиция лойиҳасининг лойиҳаловчисини аниқлаш;
- лойиҳаолди ва лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқиш;
- инвестиция лойиҳасини рўёбга чиқариш мақсадида ишларни амалга ошириш технологияларини, ускуналарини ва услубларини аниқлаш;
- молиялаштириш манбаларини аниқлаш;
- инвестиция фаолияти иштирокчиларини аниқлаш;
- инвестиция фаолияти иштирокчилари ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа органлар билан биргаликда лойиҳаолди ва лойиҳа ҳужжатларини экспертизадан ўтказиш ҳамда келишиб олиш, шу жумладан инвестиция лойиҳасининг молиявий, иқтисодий, ижтимоий ва экологик фойдасини баҳолаш;
- инвестиция лойиҳасини рўёбга чиқариш тўғрисида қарор қабул қилиш;
- лойиҳаолди ва лойиҳа ҳужжатларида назарда тутилган шартларга, шунингдек қонун ҳужжатларида назарда тутилган талабларга мувофиқ ускуналарни етказиб берувчини аниқлаш ва пудратчи ташкилотни танлаш;
- инвестор ва инвестиция фаолияти иштирокчилари томонидан инвестиция лойиҳаси бўйича қабул қилинган мажбуриятлар ҳамда эришилган келишувларни баҳориш, шу жумладан, молиялаштиришни

амалга ошириш, ускуналарни етказиб бериш, монтаж қилиш ҳамда ишга тушириш-созлаш, қурилиш ва монтаж ишларини бажариш, инвестиция лойиҳасини рўёбга чиқаришдан олинган фойдани тақсимлаш;

• инвестор ва инвестиция фаолияти иштирокчилари ҳамда қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа органлар томонидан инвестиция лойиҳаси рўёбга чиқарилишининг бориши юзасидан мониторингни амалга ошириш.

Қонун билан инвестиция фаолиятини рағбатлантириш ва ўрнатилган тартибда имтиёз ва преференциялар беришни аниқлаштириш мақсадида инвестиция фаолиятини рағбатлантиришга бағишланган алоҳида модда киритилди. Унга биноан давлат инвестиция фаолиятини рағбатлантиришнинг қўйидаги усуллари мустаҳкамланди:

- инвестиция фаолиятини амалга ошириш учун қўлай инвестиция муҳитини яратиш;
- инвесторларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш;

- солиқ ва божхона имтиёзлари, шунингдек фаолият турига ва инвестиция ҳажмларига қараб ҳар бир алоҳида ҳолат учун белгиланган муддатларга преференциялар бериш;
- эркин иқтисодий зоналарни ташкил этиш;
- халқаро шартномалар тузиш.

Илгариги "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги Қонунда фақатгина марказлаштирилган инвестициялар доираси белгилаб берилган бўлиб, марказлаштирилмаган инвестициялар билан боғлиқ муносабатлар тартибга солинмаган эди. Ривожланган давлатлар қонунчилик тажрибаси таҳлилининг кўрсатишича, уларнинг қонун ҳужжатларида марказлаштирилмаган инвестициялар доираси аниқ белгиланган. Юқоридагиларни инобатга олиб қонуннинг 17-моддасида марказлаштирилган инвестициялар билан бирга марказлаштирилмаган инвестициялар доираси ҳам аниқ белгилаб берилди. Унга кўра, қўйидагилар марказлаштирилмаган инвестициялар ҳисобланади:

- инвесторнинг ўз маблағлари;

- банкларнинг кредитлари, шу жумладан чет эл банкларидан Ўзбекистон Республикасининг кафолатсиз олинган кредитлар;

- тўғридан-тўғри чет эл инвестициялари.

Ўз навбатида юқорида қайд этилганлар марказлаштирилмаган инвестицияларнинг яқиний рўйхати бўлмасдан, бунда марказлаштирилмаган инвестициялар қонун ҳужжатларига зид бўлмаган бошқа манбалар ҳисобидан ҳам амалга оширилиши мумкинлиги Қонун билан мустаҳкамлаб қўйилди.

Қонунга мувофиқ, марказлаштирилмаган инвестицияларни бошқариш инвестор томонидан мустақил равишда амалга оширилиб, бунда марказлаштирилмаган инвестицияларни амалга ошириш бўйича қарорлар инвестор томонидан мустақил равишда қабул қилинади.

Қонуннинг яна бир муҳим янгилликларида бири, бу ўшбу Қонун билан "Ўзбекистон Республикасининг Инвестиция дастури" тушунчасига таъриф берилганлиги ҳисобланади. Бунда мазкур қонуннинг 20-моддасида Ўзбекистон Республикасининг Инвестиция дастурига Ўзбекистон Республикаси Президентини томонидан тасдиқланган мамлакат иқтисодиётини барқарор ва изчил ривожлантиришга эришишга, мавжуд табиий, минерал-ҳом ашё, молиявий, моддий ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш йўли билан мамлакатнинг айрим тармоқлари ва минтақаларини тузилмавий қайта ташкил этиш бўйича асосий устувор йўналишлар ҳамда стратегик вазифаларни рўёбга чиқаришга қаратилган, мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишларида амалга ошириладиган инвестиция лойиҳаларини ўз ичига олган, ўзаро бири-бири билан узвий боғлиқ бўлган чоралар мажмуи сифатида таъриф берилди.

Инвестициялаш жараёнида инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш муҳим босқичларидан бири ҳисобланади, бунда айнан инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш йўли билан инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳамият ва давлат ҳамда фуқаролар манфаатларига зарар етказмаслиги аниқланади. Аввалги "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги Қонунда кичик бизнес субъектлари кредит ресурслари ҳисобидан молиялаштирилмаган инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш тартибига оид масалаларга аниқлик киритилмаган эди. Бу эса, кичик бизнес субъектлари инвестиция лойиҳаларини экспертизадан ўтказиш билан боғлиқ турли оворасиҳилларни келтириб чиқарар эди. Юқоридагиларни инобатга олиб, шунингдек кичик бизнес субъектлари инвестиция дастурларини қўллаб-қувватлаш мақсадида ўшбу Қонуннинг 21-моддасида кичик тадбиркорлик субъектларининг банклар кредит ресурслари ҳисобидан молиялаштирилмаган инвестиция лойиҳалари мазкур инвестиция лойиҳаларини амалга оширишнинг мақсадга мувофиқлиги тўғрисида тижорат банклари томонидан экспертиза қилиниши лозимлиги қатъий белгиланди.

Хулоса сифатида қайд этиш жоизки, ўшбу Қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимиз инвестицион муҳити ҳозирда олдинги янада оширишга ҳамда миллий иқтисодиётимизга қириб келадиган инвестициялар улуғшининг қўйишига аҳоли бўш маблағларининг инвестиция жараёнларига фаол жалб этилиши орқали ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларининг янада ривожланишига, ишлаб чиқаришда янги инновацион технологияларни янада кенгрок татбиқ этиш орқали тегишчан ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга, қўшимча янги иш ўринлари яратиш орқали аҳоли бандлигини оширишга хизмат қилади.

Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига, шу жумладан, оилавий тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун муносиб ташкилий, иқтисодий, ҳуқуқий шароитлар яратилмоқда, улар фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг янги замонавий механизмлари ишлаб чиқилиб, амалиётга татбиқ этилмоқда.

Тадбиркор қонун ҳимоясида

Азамат БОЗОРОВ,

СВОЖДЛҚК департаментининг Хоразм вилоят бошқармаси бошлиғи

Зеро, муҳтарам Президентимиз Ислоҳ Каримов Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 22 йиллигига бағишланган тантанали маърузасида маърузасида таъкидлаганидек, эътиборимиз марказида туриши керак бўлган энг муҳим масалалардан бири — бу Конституциямизга мувофиқ кўп тармоқли иқтисодиётимизнинг устувор соҳалари бўлмиш хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни тез суръатлар билан ривожлантириш йўлида барча гов ва тўсиқларни йўқ қилиш, уларнинг эркинлигини таъминлашдан иборатдир.

Департаментнинг Хоразм вилоят бошқармаси томонидан жорий йилнинг ўтган даври мобайнида тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқий ҳимояси билан боғлиқ 1500 та тарғибот тадбирлари ўтказилди. Шундан 557 мартаба оммавий ахборот воситалари орқали чиқишлар қилинди, 56 та қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинларида тадбиркорлик субъектлари вакиллари ва фуқаролар иштирокида 945 мартаба учрашувлар ташкил қилиниб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг тадбиркорликка оид фармонлари, қарорлари тўғрисида, шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш жараёни, солиқ ва банк соҳасида берилаётган имтиёзлар ҳусусида тушунтиришлар берилди. Натижада 139 та ҳўжалик юритувчи субъектларга амалий ёрдам кўрсатилиб, 258 та янги иш ўринлари яратилишига эришилди.

Албатта, юқорида таъкидлаганимиздек, бугунги кунда республика ҳукумати ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан тадбиркорликка кенг эътибор қаратилмоқда. Бунинг натижасида яппи махсулот ишлаб чиқаришда, юртимиз иқтисодиётининг равнақ топишида тадбиркорларнинг ҳиссаси ортиб бормоқда.

Бирок, ҳали ҳам айрим назорат органлари ва хизмат кўрсатувчи ташкилотларнинг масъул мансабдор шахслари томонидан соҳа фаолиятига тўсқинлик қилиш ҳолатлари учрамоқда. Ваҳоланки, бу тўсқинлик юрт равнақига тўсқинликдир. Шу боис, бошқармаимиз ходимлари томонидан тадбиркорларнинг эркин фаолият юритишига гов бўлаётган мансабдор шахсларнинг турли кўринишдаги суистеъмолиликларини фож этишга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида ана шундай ҳолатларга барҳам бериш юзасидан ўтказилган тезкор қидирув ва таҳлилий тадбирлар натижасида 19 та ҳолатда жиноят ишлари қўзғатилиб, 58 та тадбиркорлик субъектининг бузилган ҳуқуқлари тикланиши ҳамда улар манфаатига етказилган 766 млн. 200 минг сўмлик зарарларнинг қопланиши таъминланди. Жумладан, Урганч шаҳар ДСИ ходими М.Сабилов шаҳарда фаолият юритиб келатган "Қурилиш монтаж участкаси" масъулияти чекланган жамиятнинг ҳисоб рақамидида 620 млн. сўмлик маблағни жамият таъсисчиси Ш.Жуманиёзова номига очилган пластик картчакка қонуний тартибда ўтказишга, жамиятнинг эркин фаолият юритишига тўсқинлик қилиб, бунга рўхсат бериш эъзизига 7000 АҚШ доллари беришни талаб қилганлиги юзасидан жамият иш бошқарувчиси Н.Рўзметов ҳуқуқига ва амалий ёрдам беришни сўраб мурожаат қилди. Тадбиркорнинг мурожаати асосида бошқарма томонидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан ҳамкорликда ўтказилган тезкор тадбирда М.Сабилов 7000 АҚШ долларини пора тариқасида олган пайтда ушланиб, Жиноят кодексининг 210-моддаси 3-қисми "б" банди билан жиноят иши қўзғатилди ва унга суд ҳўкми билан озодлиқдан маҳрум қилиш жазоси тайинланиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Шунингдек, 620 млн. сўм миқдоридида пулларнинг ўтказиб берилиши ҳам таъминланиб, тадбиркорнинг эркин фаолият юритишида тўсқин бўлган ҳолатга қе қўйилди.

Шовот туманидаги "Мадаминова Наргиза" хусусий корхонаси раҳбари А.Ражабовнинг мурожаати асосида ўтказилган текширишда эса, ОАТБ "Микрокредитбанк" Шовот туман филиалида кредит бўлим бошлиғи вазифасида ишлаб келган К.Раҳимов хусусий корхонанинг ҳисоб рақамидида бўлган 9 млн. 250 минг сўм пул маблағини асоссиз равишда бошқа ҳўжалик юритувчи субъект ҳисоб рақамига ўтказиб ўзлаштирилганини, оқибатда тадбиркорлик субъектига жиддий зарар етказилганини аниқланди. Ўшбу ҳолат юзасидан айбдорга нисбатан жазо муқаррарлиги таъминланиб, тадбиркорнинг бузилган ҳуқуқлари тикланди ва етказилган зарар тўлиқ қопланди.

Профилактика ва тарғибот тадбирлари жараёнида тадбиркорлик фаолияти билан яширин, белгиланган тартибга зид равишда шуғулланётган шахсларни аниқлаш, уларнинг ноқонуний фаолиятига барҳам бериш ва солиқ тўловчи сифатида қайта рўйхатдан ўтказиш, шунингдек, тадбиркорлик фаолияти билан қонуний шуғулланиш тартибларини тушунтириш орқали қўшимча иш ўринлари яратиш учун фуқароларга ҳуқуқий ва амалий ёрдамлар кўрсатилди. Жумладан, департаментнинг Богот туман бўлими томонидан "Найман" қишлоғида яшовчи фуқаро С.Абдуллаев ҳеч қандай ҳўжжатларсиз новвот, қанд ва конфет ишлаб чиқараётганлиги аниқланиб, кўрсатилган амалий ёрдам натижасида унинг фаолиятига қонуний тус берилди. "Saidamaddin shirinliklari" номли оилавий корхона ташкил қилиниб, 11 та янги иш ўринлари яратилди.

ЎРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк

жамоаси Сизларни кириб келаётган Янги йил байрами билан табриклайди ва қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади:

«ЯНГИ ЙИЛ 2015»

Ушбу омонатнинг сақлаш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар чорақда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, «Асака» банк миллий ва хорижий валюталардаги қулай шартларда 90 дан ортиқ омонат турларини таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоний вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Қўқон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- ☒ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☒ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☒ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☒ миқдори чекланмаган.

«Асака» банк сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Прокуратура органларида хизмат қилаётган ёш мутахассисларнинг касб маҳорати ва малакасини ошириш, уларнинг ўз ишини мукаммал ўрганиб, етук мутахассис сифатида шаклланишига, ўзига юклатилган вазифаларни виждонан адо этишига эришиш мақсадида прокуратура органларида узоқ йиллар меҳнат қилган прокуратура фахрийлари билан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курсларида таҳсил олаётган тингловчилар ҳамда жойлардаги ёш мутахассисларнинг учрашувлари ва давра сўхбатлари ўтказилиб келинмоқда.

Фахрийлар билан учрашув

Ана шундай учрашувлардан бири жорий йилнинг 16 декабрь куни Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Марказида бўлиб ўтди. "Иқтисодий жиноятларни фаш этиш ва уларнинг олдини олишда департамент идораларининг долзарб вазифалари" мавзусида бўлиб ўтган ушбу тадбирда Олий ўқув курслари тингловчилари — СВОЖДЛҚК департаментининг туман (шаҳар) бўлимлари бошликлари прокуратура фахрийси Бахтиёр Шомирзаев билан учрашди.

Бахтиёр Шомирзаев 41 йиллик иш фаолияти давомида 30 йилга яқин прокуратура тизимида хизмат қилган. Жумладан, Самарқанд вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси, туман прокурори, вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси, туман прокурори, вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида бўлим ва бошқарма бошлиғи, Навоий ва Хоразм вилоят прокурори, Янгийул туман прокурорининг катта ёрдамчиси лавозимларида фаолият кўрсатган.

Бахтиёр Шомирзаевнинг кўп йиллик меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан муносиб баҳоланиб, "Ўзбекистон мустақиллигининг 15 йиллиги" эсдалик нишони билан тақдирланди. Прокуратура раҳбарияти томонидан бир неча марта рағбатлантирилди.

Шунингдек, жорий йилнинг 19 декабрида Марказ биносидида "Демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш жараёнида инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш борасида прокуратура органларининг вазифалари" мавзусида Олий ўқув курслари тингловчилари — янги лавозимга тайинланган туман, шаҳар ва уларга тенглаштирилган прокурорлар билан прокуратура фахрийларининг учрашуви бўлиб ўтди. Тадбирда фахрий прокурор Мирзаанвар Мирзаев қатнашди.

40 йилга яқин прокуратура тизимида ишлаган Мирзаанвар Мирзаев Тошкент шаҳар ва Тошкент вилоят прокуратураларида туман прокуратурасининг терговчиси, Тошкент шаҳар прокуратурасида катта терговчи, Тошкент шаҳар Яшнобод ва Олмазор, Тошкент вилояти Зангиота ҳамда Чиноз туманлари прокурори, Тошкент шаҳар прокурорининг ўринбосари, биринчи ўринбосари, собиқ Қонунчилики мустаҳкамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимлари малакасини ошириш Маркази директори (ҳозирги Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси Олий ўқув курслари), Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида бўлим бошлиғи лавозимларида меҳнат қил-

ган. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Марказининг Тошкент вилоят ҳудудий бўлими раиси лавозимида фаолият кўрсатмоқда.

Прокуратура раҳбарияти Мирзаанвар Мирзаевнинг меҳнатларини муносиб баҳолаб, "Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими" кўкрак нишони билан тақдирлаган ва бир неча бор рағбатлантирган.

Хар иккала учрашувда ҳам Марказ раиси Ботир Калонзо сўзга чиқиб, Марказнинг иш фаолияти, ташкил этилганидан ҳозирги кунга қадар олиб борилаётган ишлари, прокуратура раҳбариятининг кўрсатган эътибори, фахрийларнинг ижтимоий муҳофазаси, байрамлар муносабати билан уларни табриклаш, ўтказилаётган тадбирларга таклиф қилиш, уларнинг юбилейларига бориб, Бош прокурор табрикларининг топширилиши қаби-ларга алоҳида тўхталар экан:

"Ўйиб бораётган 2014 йил мобайнида фахрийлар моддий жиҳатдан ҳам қўллаб-қувватландилар. Марказнинг Низомига асосан ҳомий сифатида "Huquq" газетаси тахририяти, Бош прокуратура ва касаба уюшма қўмитаси томонидан ажратилган маблағ ҳисобидан Марказ фахрийларига моддий ёрдамлар кўрсатилди. Шунингдек, кўп йиллар самарали меҳнат қилган фахрийларнинг ҳаёт йўллари, Марказ томонидан олиб борилган ишлар, ўтказилган учрашувлар тўғрисида "Huquq" ва "Нуроний" газеталарида ҳамда "Ҳуқуқ ва бурч" журналарида 34 та мақола ва очерклар чоп этилди. Йил давомида 74 нафар фахрий касалхонада ётиб даволанди, 26 нафари эса санаторийларда дам олди. Шунингдек, 284 нафар фахрий 2015 йил учун Бош прокуратура муассислигида чоп этилаётган "Huquq" газетасига обуна қилинди.

Инсонларга хурсандчилик улашиш, оғирини енгил қилиш — савоб иш. Аслида кекса авлод вакилларига шодлик бахш этиш учун кўп нарсас керак эмас. Эътибор, ширин сўз, меҳру саховат уларнинг дилини обод этади.

Юртбошимизнинг "Бугун фахрийларимизнинг ҳурматини жойига қўйиш, ҳар қайси кекса одамнинг юрагига етиб бориш, кўнглини кўтариш, шу билан бирга, уларнинг ҳаётини мазмунли қилиш йўлида олиб бораётган ишларимизни кучайтириш, самарасини ошириш зарур", деган гаплари Марказнинг асосий дастури бўлиб қолади", дея таъкидлади.

Учрашувда Олий ўқув курслари бошлиғи Шухратжон Мустафаев ва катта ўқитувчиси Улугбек Хусановлар иштирок этишди.

Ўз мухбиримиз

Тавсиялар ишлаб чиқилди

Жорий йилнинг 24 декабрь куни Бош прокуратурада Юридик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни такомиллаштириш масалалари мавзусида конференция бўлиб ўтди. Мазкур тадбир Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси, Ички ишлар вазирлиги Академияси, Юристарлар малакасини ошириш маркази, Солиқ академияси ҳамда Олий ҳарбий божхона институтлари билан ҳамкорликда ўтказилди.

Унда Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари, Тошкент Давлат юридик университети ва юртимиздаги бошқа нуфузли олий ўқув юртарларнинг профессор-ўқитувчилари, тингловчи-талабалари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

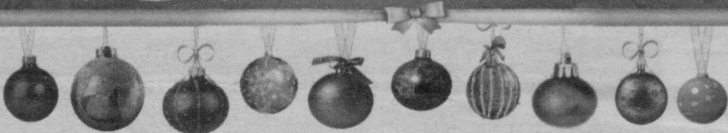
Марат ПАЛВАНОВ,
Бош прокуратуранинг ОўК бўлим бошлиғи
вазифасини бажарувчи

Конференцияда мамлакатимизда юридик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, бу борада хорижий тажрибани чуқур ўрганиш ҳамда тизимни янада такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари муҳокама қилинди. Шунингдек, ҳуқуқшунослик соҳасида кадрларни касбий тайёрлашнинг миллий ва хорижий тизимлари юзасидан қиёсий таҳлил ўтказилди.

Тадбирда илғор жаҳон тажрибасини ҳисобга олган ҳолда республикада юридик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни такомиллаштиришнинг замонавий методлари ҳамда технологияларини жорий этиш ҳамда улардан самарали фойдаланишни ташкил этиш бўйича тегишли таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА

AGROBANK

Aziz yurtdoshlarimizni kirib kelayotgan yangi 2015-yil bilan muborakbod etgan holda, quyidagi xizmat turlarini taklif etamiz:

"INTERNET-BANKING" — to'lovlaringizni masofadan turib amalga oshiring

"SMS-BANKING" — hisob raqamingizdagi mablag'lar harakati to'g'risida doim xabardor bo'ling

Agrobankda "CLICK" hisob raqamini oching va barcha to'lovlarni mobil aloqa yordamida amalga oshiring

Yuridik shaxslar uchun mo'ljallangan depozit sertifikatlari orqali pul mablag'laringizni ko'paytiring

Xalq farovonligi — faoliyatimiz mezon

www.agrobank.uz

Xizmatlar litsenziyalangan

Газетанинг 2015 йилдаги биринчи сони 8 январь куни чиқади

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Boш
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir Jur'atovich
MAKUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz
qilinmaydi va egalariga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib
bosish faqat tahririyat ruxsatiga ega bo'lgan
amalgacha oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni
uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi

231

Buyurtma S-1711.45.409 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Navbatchi muharrir: G'.ALIMOV
Sahifalovchi: S.BABAJONOV
Navbatchi: O'.DEHQONOV
Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa jodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston
Respublikasi matbuot va
axborot agentligida 2009-yil
12-oktabrda 0188-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004